

ÉLETÜNK

XXX. évf. 11. szám (30. Jahrg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1998 november

ÉLNI AZ ISTEN TENYERÉN...

Kivonat a német püspökök pásztorleveléből, melyet Edith Stein szenttéavatására, azt megelőzőleg kibocsátottak és a templomokban a szenttéavatás napján felolvastak.

Testvérek az Úrban!

A mai vasárnapon a pápa szentté avatja Edith Steint, századunk egyik jelentős női személyiségét. Holnap van születésének 107. évfordulója. Zsidó szülők gyermekeként 1891. október 12-én Breslauban (Boroszlóban) született. 1942-ben, 51 éves korában az auschwitzi gázkamrákban a nemzeti-szocialisták pribékjei gyilkolták meg. Azóta több mint egy fél évszázad telt el.

Edith Stein élete gondolkodásra késztet minket. Mint legfiatalabb a hét testvér közül a család kedvence volt. Még második életévét sem töltötte be, amikor édesapja meghalt. Nevelésében édesanyja szigorúan a zsidó törvényekhez tartotta magát. Edith életútja azonban egészen más irányt vett. Annak ellenére, hogy nagyon tehetséges volt, 14 évesen egy időre abbahagyta a tanulást. Édesanyja nagyobbik férjezett lányához küldte Hamburgba. Erről az időről írta később Edith: „Nem esett nehezemre az otthont elhagyni. Ez volt az az idő, amikor gyermekhitemet elveszítettem, és fokról-fokra kivontam magam anyám és nővérem vezetése alól... Hamburgban tudatosan és szabad elhatározásból leszoktattam magam arról, hogy imádkozzam.” Tizennégy évesen tehát elveszítette atyái hitét. Ő maga nevezte magát ateistának és istentelennek, mert már nem tudott hinni Isten jelenlétében.

Edithre jellemző volt, hogy alapos vizsgálat nélkül semmit sem fogadott el. Rendületlenül kereste az igazságot, nem is sejtve, hogy valójában azt kereste, aki maga az Igazság.

Az érettségi után tanulmányait Breslauban kezdte, majd Göttingenben folytatta, ahol a híres filozófus Edmund Husserl tanított. Tanárát követte Freiburgba, ahol 1917-ben filozófiai doktorátust szerzett és Husserl asszisztense lett.

Akkoriban egy találkozás mély nyomokat hagyott benne. Az első világháborúban elesett egyetemi kollégájának, Adolf Reinachnak özvegye arra kérte, hogy rendezze férje filozófiai írásait. Edith természetesen vállalta, de félt a fiatal özvegyvel való találkozástól. Milyen szavakkal vigasztalhatta volna azt, aki boldog, de rövid házasság után férjét elvesztette? De minden másképp alakult. Nem egy összetört, kétségbeesett özvegyre talált, hanem olyan asszonyra, aki Krisztus keresztiére támaszkodva abból erőt merített fájdalom bátor viselésére. Ez a tapasztalat Edithnek lelke mélyéig hatolt. Ő maga mondta később erről a találkozásról: „Ez volt az első találkozásom a Kereszttel, és azzal az isteni erővel, ami azokra árad, akik találkoznak vele. Akkor láttam először kézzelfoghatóan magam előtt a Krisztus megváltó szenvedéséből szü-

lető és a halál fullánkján győzedelmeskedő Egyházat. S abban a pillanatban hitelenségem megtört, ... és felragyogott előttem Krisztus, Krisztus a Kereszt misztériumában”. Az isteni vezetés egyre érthetőbben megmutatkozott. A Reinach asszonnyal való találkozáskor fénylett fel számára először Krisztus a kereszti titkában. De még évek teltek el, ameddig célhoz ért.

1921 augusztusában történt. Edith a Conrad-Martius házaspárnál tartózkodott a pfálci Bad Bergzabernben. A házaspárnak el kellett utaznia, de előtte Edith barátnője felszólítására kedvére válogathatott olvasnivalót könyvtárukból.

Az eseményről később maga így számol be: „Találomra egy vaskos könyvet emeltem le. Avilai Szent Teréz önéletrajzi írása volt. Ahogy elkezdtem olvasni, rögtön megragadott és egyfolytában végigolvastam. Amikor becsuktam a könyvet, azt mondtam: Ez az igazság”. Egész éjszaka olvasott.

Mi is történt? Éveken át kereste az igazságot és ezen az éjszakán rátalált. De ez nem a filozófusok igazsága volt, hanem egy egészen más: maga a személyes Igazság, Isten közvetlen szeretete, melyet Avilai Teréz megtapasztalt és önéletrajzában tanúsított.

Amikor másnap bezárta a könyvet és azt mondta: „Ez az igazság!”, a nap éppen felkelőben volt. De őt a kegyelem fénye és Isten szeretete árasztotta el. Edith az igazságot kereste és rátalált az Istenre.

Később a keresés hosszú éveire visszapillantva írja: „Az igazság utáni keresésem egyetlen imádság volt”. Vigasztaló kijelentés ez mindazoknak, akiknek nehézségük támad a hittel. A döntés megszületett. 1922 újesztendő napján a bergzaberni plébániatemplomban megkeresztelkedett. A Teresia Hedvig keresztnévet választotta. Nagyon boldog volt, hogy megtalálta Isten.

Keresztése után azonnal be akart lépni a kármelbe. De Schwind, a bölcs speyeri kanonok azt tanácsolta neki, hogy előbb váljék otthonossá a katolikus egyházban. Egy tanárnői állást is közvetített neki Speyerben, a dominikánus nővérek által vezetett szemináriumban. A Szent Magdolna kolostor-

ban szerzetesi életet folytatott.

Kiváló tanárnő és az egész német nyelvterületen keresett szónok volt. Munkájának súlypontja a nő helyzete az egyházban és a társadalomban. Tanulmányai befejeztével szeretett volna egyetemi tanár lenni, de többször visszautasították nő volta miatt.

Egy azokból az évekből kelt leveléből megtudhatjuk, hogy mi az, ami munkássága során oly mélyen érintette: „Alapjában véve mondanivalóm mindig egy kicsi, egyszerű igazság: hogyan kezdhet el az ember Isten tenyerén élni”.

Ez a felismerés saját élettörténetében érlelődött be. Tizennégy évesen nemet mondott Istenre, de az Úr nem engedte el, hanem biztos kézzel vezette.

1931-ben elhagyta Speyert. 1932-től docensként dolgozott a Német Tudományos Pedagógiai Intézetben Münsterben. Hogy zsidó származásával ne veszélyeztesse az intézetet, röviddel a nemzetiszocialisták hatalomra jutása után, 1933 tavaszán feladta tanári munkásságát. Megérett az idő, hogy elhatározását megvalósítsa. 1933 októberében belépett a kölni kármelbe. Avilai Szent Teréz ünnepe volt. Belépéséről írja: „Végre megnyílt az ajtó és én mély békével átléptem Isten házána küszöbét”. Fél évvel később rendi ruhába öltözött és kérésére a Teresia Benedicta a Cruce, = Teréz a Kereszt Megáldottja nevet kapta.

Ettől kezdve sorsát a kereszt határozta meg. A nemzetiszocialisták zsidógyűlölete napról-napra nőtt. Edith számára világos volt, hogy jelenléte a kölni kolostort veszélyezteti. A hatalmon lévők zsidógyűlölete 1938 november 9-ről 10-re virradó éjszaka egy birodalmi pogromban tetőzött. Edithet mély fájdalom töltötte el. Keresztényként értette meg először a zsidó nép üdvtörténeti jelentőségét. A zsidó népet „népemnek” nevezte.

Szülveszter éjszakáján a holland határon keresztül az echti kármelbe menekült. 1940-ben Hollandiát megszállták a németek és így újra utolérte a veszély. 1942 július 26-án a holland püspökök körlevélben tiltakoztak a zsidóüldözés ellen. A nemzetiszocialisták szörnyű bosszút álltak. Letartóztattak és Keletre deportáltak minden katolikus zsidót.

Augusztus 2-án délután 5 órakor két SS tiszt jelent meg a kármelben és Edithet Róza nővérével együtt elhurcolta.

A gyűjtőtáborban Edith magatartása lenyűgöző volt. Egy szemtanú így számolt be: „A foglyok között Benedikta nővér kitűnt nyugalmaival és higgadtságával. A nyomorúság és az izgatottság leírhatatlan volt. Mint egy angyal, úgy járt Benedikta nővér a nők között, vigasztalva, segítve, nyugtatgatva őket”.

(Folytatás a 3. oldalon)

Imaszándékok

Novemberre

1.

Imádkozzunk a kábítószerek áldozataiért és azokért, akik az ő emberi és szociális megmentésükön fáradoznak.

Minden ember keresi, áhítja a boldogságot. Ezért hajlandó áldozatot hozni, példaként dolgozni, hogy kenyerét megkeresve legalább átlagos jólétben élhessen családjával együtt. Ha fiatal, szeretne családot alapítani, megbecsült polgárként élni. De mi történik, ha munkanélkülivé válik - talán saját hibáján kívül és talán hosszú időre? Mi történik, ha nincs kilátása munkalehetőségre, talán szakszerű kiképzésre sem? Ha „emberi” boldogságra, megelégedésre az élet-adta lehetőségekből nem futja?

Keres az ember magának boldogságpótló szert. Például kábítószert, ami legalább rövid ideig „boldogság-érzésbe kábítja”. Annál rosszabb utána és kábítóyszer nélkül. Következik megint egy adag, aztán ismét egy. Így köti a kábítószert magához az élvező embert. Rövid idő múlva saját erejéből képtelen megszabadulni tőle. Elveszíti akaraterejét, döntőképességét és még sok mindent. Igazán fontos, hogy az ilyen rettenetes helyzetbe kerültekért buzgón imádkozzunk.

Nemkevésbé szükségük van imádságbeli segítségünkre azoknak, akik a nehéz helyzetbe került kábítószeresek segítségére sietnek, bátorítják őket, beszélnek, szenvednek, küzdenek velük, elhatározást, energiát, kitartást öntenek beléjük, óráról órára, napról napra, hétről hétre – éveken, legalábbis hónapokon keresztül.

Nem is lehet hely és lehetőségek hiányában mindenkit elvonókúrára küldeni. Az „ambuláns-kezelés” naponta magában hordozza a visszaesés veszélyét.

Fokozza a nehézségeket, hogy olyan személyiség-képzést kellene legtöbb esetben alkalmazni, hogy a kábítószerezések önjelöltől képesek legyenek ellenállni a többrendbeli kísértésnek. Segítené az ellenállást, ha munkába lehetne állítani őket és kilátásuk lenne emberhez méltó életre. Ilyenek hiányában az őket gondozók erőfeszítései majdnem hiábavalók. Igazán súlyos okok bensőséges imádságra: segítsen Isten ott, ahol mi már nem jutunk előre...

2.

A keresztényekért imádkozzunk, hogy a szekták terjedése új életre serkentse őket a Szentlélek adományai által a plébániákon.

Ahol intenzív és sokrétű „élet” van a plébániák különféle csoportjaiban, közösségeiben, ott a résztvevők megélik az emberi értékeket: szolidaritás, segítségnyújtás, a kereszténység megélése, kedves és szívet melegítő órák, vigasztalás szomoruságban, részvétel egymás életében, problémáinak megoldásában, ott „jól érzik” magukat a keresztények. Ha helyesen használják Krisztus kegyelmét és a Szentlélek életet, felvillanyozó adományait, akkor Istenélményről is beszélhetünk. Ilyen esetekben a szektáknak semmi esélyük nincs.

(Folytatás a 2. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Megesküdni? Minek?

Egy bécsi olvasónk leveléből idézünk:

Egy nagyon kedves középkorú „házas pár” volt nálunk nemrégiben vacsorán. Évek óta összejárunk, legjobb barátaink közé tartoznak, serdülőkorú gyerekeink is remekül megértik egymást. De csak most derült ki, hogy nem kötöttek házasságot, bár több mint 15 éve élnek együtt teljes harmóniában. Kérdésemre, miért nem esküsznek meg, azt válaszolták: „Minek? Mi így is jól megvagyunk egymással. Mi nem adunk formaságokra. Nem az a fontos, hogy szeretjük egymást? Mit számít az a papír? Eltekintve attól, hogy több olyan esetről tudunk, hogy párok, akik éveken át békésen éltek együtt és végül is elhatározták, hogy összeesküsznek, záros határidőn belül nem bírták ki egymást és elváltak. Ezt akarjuk elkerülni. Mit szól ehhez Miklós atya? Nem ennek a párnak és annak a temérdek fiatalnak van-e igaza, akik csak összeköltöznek „Ehe ohne Trauschein” alapon?

Hadd jegyezzem még meg, hogy feleségem és én egyházi házasságot kötöttünk és »ennek ellenére«
másfél évtizede boldogok vagyunk egymással.”

Miklós atya válaszol:

Köszönöm bécsi olvasónknak ezt a nagyon aktuális kérdést, amely mögött rendkívül komplex probléma rejlik:

Mindenekelőtt megvallom, hogy lelkipásztori tevékenységem során magam is találkoztam olyan párokkal, akik – miután éveken át éltek együtt a legnagyobb harmóniában és végül úgy döntöttek, hogy kapcsolatukat államilag és egyházilag rendezik – egyszer csak... mint a kutya meg a macska estek egymásnak és végül elváltak. Persze az ilyen kirívó esetekből nem lenne logikus általános következtetéseket levonni, annál kevésbé, mivel feltehetően különböző körülmények vezettek a szomorú befejezéshez. Azt állítani, hogy a házasság megkötése tönkreteszi a boldog partneri kapcsolatot, olyan, mint egy orvos barátom tréfás elmélete, ő szerinte az ő városi kórházukban a gyermekek születése az éjszakai gyorsvonat behatásának tulajdonítható, minthogy a legtöbb gyerek statisztikailag kimutathatóan abban az órában jön világra, amikor a gyorsvonat befut. Persze a bécsi olvasónk levelében felvetett probléma nem ez. A kérdés sokkal alapvetőbb: Van-e egyáltalán még értelme házasságot kötni ma, amikor a fiatalok jelentős százaléka ezt felesleges formaságnak érzi?

Mielőtt a kérdésre választ keresnénk, bocsássuk előre, hogy sem egy igazság, sem egy alapvető erkölcsi elv érvénye nem attól függ, hogy hányan fogadják el; a kétszer kettő négy marad akkor is, ha egy közvélemény-kutatás kiderítené, hogy ezt az emberek 80%-a nem fogadja el; ugyanígy a lopás erkölcsstelen marad akkor is, ha egy országban mindenki lop. Ennek megfelelően a házasság intézménye, mely a társadalom alapja, sem válik értelmetlenné még akkor sem, ha netán a többségnek ez lenne a véleménye. Mert vannak az ember létének adottságai, amelyeket nem népszavazás dönt el,

eltekintve attól, hogy nagyon ingoványos talajra lép, aki a többség – könnyen manipulálható – nézetét teszi meg az igazság és helyesség kritériumának.

Ami mármost egy emberpár kapcsolatát illeti, főként ha az tartós, az soha, semmilyen társadalomban sem volt egészen magánügy. Mégpedig azért, mert egy ilyen kapcsolatnak kihatásai vannak a társadalom életére, berendezkedésére, jövőjére. Ezért szabályozta a közösség az együttélés feltételeit, körülményeit, hozta létre jogilag is a házasság intézményét. Amikor egy állam, vagyis a társadalom intézményes formája, törvénykezik a házasságot érintő kérdésekben, pl. előírja annak hatóság előtt történő megkötését, akkor egyrészt a házasulandó feleket és a leendő utódokat részesíti jogvédelemben, azaz az ő javukat szolgálja, másrészt szolgálja az egész társadalom javát, a közjót, amely minden állam alapvető feladata. Köztudomású, hogy újabban egyes államok kiterjesztik a házasságnak nyújtott jogvédelmet a nem-házas kapcsolatokra is; hogy ezzel valóban a közjót szolgálják-e vagy nem, társadalmi káosz-nak nyitnak-e utat, az nyitott kérdés és a jövő fogja eldönteni. Ha egy állam a saját értékeit rombolja – márpedig a család a legnagyobb értékei közé tartozik, amelyet minden törvényes eszközzel erősíteni és nem gyöngíteni kellene – akkor saját maga alatt vágja a fát.

Évezredekkel azelőtt, hogy az állam felfedezte a maga illetékességét a házassági és családpolitika terén, a vallási közösségek, különösképpen a zsidóság és a kereszténység ismerték fel az ő- és újszövetségi kinyilatkoztatás alapján a házasság és a család szoros kapcsolatát a teremtető Isten terveivel. Ő alkotta az embert férfinak és nőnek, egymás számára teremtette őket; Ő szabta meg életfeladatukat: a munkát, egymás segítségét, az élet továbbadását. Mivel a férfi és a nő kapcsolatának létrehozója Isten, hívő ember számára ma is elengedhetetlen e kapcsolat létrejötténél Isten konstitutív szerepe. Más szóval: ma is Isten az, aki két ember életét egybefűzi, szeretetével kíséri és a rájuk háruló feladatok megvalósítására, többek között az élet továbbadására képessé teszi őket. Amikor mi katolikusok a „házasság szentségéről” beszélünk, Istennek ezt az áldó jelenlétét értjük látta attól a pillanattól fogva, hogy egy férfi és egy nő, az Egyház, azaz a keresztény közösség, hivatalosan kirendelt képviselője jelenlétében, ünnepélyesen egymáshoz kapcsolja az életét. Ez nem külső „formaság”. A házasságkötéskor egy új valóság jön létre az Isten és az ember egymásba fonódó együttműködéséből.

Ezért ellentétes a keresztény erkölccsel a házasság előtti, vagy házasságon kívül nemi érintkezés: a két fél kizárja az Istent abból, ami az Ő teremtető beavatkozását feltételezi, nélküle nem is lenne lehetséges. Az utóbbi időben elharapózott házasság nélküli együttélés erősen hasonlít arra, akinek nincs sem kocsija, sem vezetői jogosítványa és akkor kocsit lop és azt jogosítvány nélkül vezet. Ilyesmire csak olyan vállalkozik, aki vagy nem tudja, hogy a lopás és az engedély nélküli vezetés büntetendő cselekmények, vagy egyszerűen túlteszi magát rajta. Úgy gondolom, hogy a házasság nélküli együttélés terjedése nem annyira az erkölcs tudatos semmibevételére, hanem inkább az erkölcsi alapelvek ismeretének hiányára és a közvélemény ezen a téren évtizedek óta a média által

follyatott manipulálására vezethető vissza. Ezt a folyamatot nem lesz könnyű megállítani. De máris indult egy mozgalom a fiatalok között, akik nem is vallási indítékokból, hanem egyszerűen az emberi tisztesség követelményeiből kiindulva, azért szállnak síkra, hogy minél több fiatal határozza el, az intim kapcsolat felvételével vár a házasságkötésig.

Prof. dr. Mehrle Tamás OP:

A világi hívek szolgálata az egyházban (8)

A Szentszék 1997 aug. 15-én kiadott rendelkezése alapján

A római rendelkezés a kritikák keresztztüzében

A nagyszámú támadásokat természetesen részletesen tárgyalni nem tudjuk. Inkább csak egy pár jellegzetesebb kritikát szeretnék ismertetni. Általában a bírálók nem tagadják, hogy helyenként csakugyan előfordul, hogy a kétfajta papság közti különbségek eltompulnak. Elismerik, hogy Rómának jogában áll, hogy az esetleges veszélyekre felhívja a papság figyelmét. Sokan azonban elítélik és helytelenítik a rendelkezést.

Egyesek nem látják szükségesnek a rendelkezés tragikus hangját. Maga az okmány elismeri, – mondják, hogy újat nem tartalmaz s hogy a II. Vatikáni Zsinat és az utolsó évtizedek egyházi tanításával egybehangzásban van. Minek annyira kiélezni és hangoztatni a két szolgálat közti különbséget? Furcsa megállapítás! A rendeletek jogilag már eddig is léteznek ugyan de nem tartották meg őket és ezért hangoztatja a Szent-szék!

Mások azzal vádolják a római teológusokat, hogy a zsinat ellenében a hit terjesztésének a feladatát a szolgálati papságra szűkítik. Ez egyszerűen nem áll. Ismételten hangoztatja a rendelet, hogy minden hívőnek a kötelessége az egyház hitét terjeszteni, az egyetemes szolgálatnak épp ez az egyik alapvető feladata. Ám más a hitet életünk példájával, szóval és tettel terjeszteni és más azt mint az egyház papjai a templomban hivatásosan hirdetni.

Ismét mások azzal vádolják a rendelkezést, hogy a zsinat nagy gondolatát a „communió”-t, a hívek közti eleven egységet a kétfajta szolgálat megkülönböztetésével veszélyezteti. Ám egy egy eleven valóságnak, például egy testnek egységét nem veszélyezteti a tagok és szervek különbözősége. A hiba az, hogy sokan manapság a demokrácia nevében mindent nivellálni, azaz egyenértékűvé silányítani szeretnének. Pedig minél többértékű és jellegű egy-egy test összetétele annál gazdagabb egységet képvisel.

Egyesek szerint a rendelkezés nagy hibája, hogy a papot ontologizálja, varázsjellegű személyiséggé teszi és hierarchizálja. Ne ijedjünk meg e bűvös szavaktól! Ontológizálás alatt a léttani síkra való emelést kell értenünk, ami abban jutna kifejezésre, hogy Krisztus hármasság: azaz papi, prófétai és királyi küldetésében csak a felszentelt papok vehetnek részt. De a rendelkezés ezt nem is állítja, csak azt állapítja meg, hogy a hármasság küldetésben a papok is és hívek is résztvesznek de más módon, és hogy e kétfajta részvétel közt lényeges különbség áll fenn. A pap varázsjellege abban nyilatkozna meg, hogy a rendelet szerint a pap nélküli istentisztelet nem igazi mise. Az okmányban ez a tendenciája abban is kifejezésre jutna, hogy azt tanítja, hogy az ököménikus istentisztelettel nem lehet a misehallgatás kötelezettségének eleget tenni. Ám az egyház sohasem

A házasságkötésnek tehát igenis van értelme és jelentősége elsősorban számunkra, keresztények számára... Mi hiszünk, hogy a férfi és a nő kapcsolata csak Isten által kap értelmet és tartalmat, ezért az Ő jelenléte nélkül lehet ugyan egyes esetekben harmonikus és látszólag boldog, teljessé csak Vele és Általa válhat.

Frank Miklós

tanította, hogy a kenyeret más mint a felszentelt pap tudja átváltoztatni. Persze, ha a protestáns testvérekkel együtt azt tartjuk, hogy a misében nincs igazi, hanem csak szimbolikus átváltozás, akkor az ellenvetés jogos, de aki így gondolkodik, az már nem tekinthető katolikusnak. A hierarchizáláson azt értik, hogy a rendelet szerint a plébániai szolgálat minden hatalma a plébános kezében központosul és hogy a rendelet megtiltja, hogy egy világi hívő a plébánia vezetője legyen.

A rendelet ezt csakugyan teszi, de ugyanezt szabja meg az egyház törvénykönyve is, mert megkívánja, hogy amikor szükség esetében egy világi hívő helyettesíti a plébánost, egy felszentelt pap legyen felelős a plébániáért (van-517, 2). Ez érthető is, mert a pásztori feladatot Krisztus Urunk nem a hívekre általában, hanem a vezetőikre, az apostolokra és utódaikra bízta.

Mindez mutatja, hogy e kritikusok az egyház képét szeretnék megváltoztatni. Szerintük a rendelkezés az egyháznak vertikális, azaz függőleges képét vallja. Fájjalják, hogy nem horizontális az egyház szervezete mint a földi országoké. Mint ahogy a választott miniszterek egy-egy országban nem ontológiai különbségek miatt kerülnek az élre, hanem a nép akaratából, de a lét síkján köztük nincsen különbség, úgy kellene lenni az egyházban is. Viszont az egyház eddigi tanítása szerint igenis van ontológiai különbség a világi és felszentelt hívek közt, mert a felszentelés révén a hierarchia tagjai lelkébe egy kitörülhetetlen szentségi jel vésődik, mely őket bizonyos szentségi ténykedésére képesíti. Ezt a tanítást a trentói zsinat dogmának, azaz hittételnek tekintette.

A kritikusok persze nem kímélik a pápa személyét sem. Lekicsinyölően mondják, hogy a pápa az újszolasztika iskolájában nevelkedett. Azt szeretném mondani: no és? Kétségtelen, hogy az új-szolasztikus rendszernek is megvoltak a maga fogyatékosai, de mégsem szabad a hitigazságokat hamisnak és elavultnak nyilvánítani csak azért, mert az újszolasztika tanította és magyarázta őket.

Mindez mutatja, hogy a római rendelkezést elítélő kritikusok olyan egyházzsémát akarnak elfogadtatni, mely nem egyeztethető össze az egyháznak eddig kötelező érvényű tanával. Hogy a hívek, akik sokszor követik papjaik megbízhatatlan felfogását, ezt jó-hiszeműen teszik és az egyháznak épp a paphiányra való tekintettel segítségére szeretnének lenni, az igaz. A felelősség elsősorban a papokat terheli!

Egyesek azért hibáztatják a rendelkezést, mert szóban ugyan elismeri sőt dicséri a hívek egyetemes szolgálatát, de gyakorlatilag minden szolgálatból kizárja őket. Ez a kritika félreértésen alapul. A rendelkezés elsősorban a szolgálati papságnak szól. Érthető tehát, hogy az egyetemes papságnak a küldetését fenntartja ugyan, de talán ele-

Imaszándékok

(Folytatás az 1. oldalról)

Ha és ahol van esélyük a szektáknak, ott bizonyára kihúlt, lelanyhult, elerőtlenedett a keresztények közösségeinek ereje s nem a szekták hibásak elsősorban. A Szentlélek adományait kérni, kérni, kérni kell!!!

Fejős Ottó

Árpádházi Szent Erzsébet csodái

Ez a kis írás a Sárospatakon 1996-ban alakult Szt. Erzsébet Történelmi Társaság egy nem történész tagjának hozzájárulása szeretne lenni a Társaság egyik célkitűzéséhez: ti. Szt. Erzsébet és korát az érdeklődő magyar nagyközönséggel jobban megismertetni. Egyéb célkitűzései között szerepel Szt. Erzsébet életének és korának középkori jelmezes felvonulásokkal történő bemutatása és ünneplése Pünkösdkor Sárospatakon.

Berry herceg zsoldároskönyve jut az ember eszébe, amikor a józan jegyzőkönyvbe mondott csodás eseteket olvas. A nagy különbség az, hogy azok a pazar miniatűrök a középkor valóságát megszépítve mutatják a szemlélőnek, míg a csodaleírások szavakban adnak elő egyszerű eseményeket, helyzeteket.

A Königsfelden-i templom üveglakka

Nem véletlenül említettünk jegyzőkönyvet. Középkori csodaleírásokat általában legendákban találunk. Igaz, a legenda szó eredetileg pusztán olvasmányt jelentett, de – sajnos – az idők folyamán a valótlan, kitalált szent(eskedő) történetek jelentését is kapta. A jelentésváltoztatásban hazánk kommunista és ateista különösen buzgólkodtak. Azok közül a csodaleírások közül, amelyekről itt szó van, egynéhány bekerült a legendákba is, így *Jacobus de Voragine* híres *Legenda aurea*-jába (kb. 1260-70).

IX. Gergely pápa az akkor már szigorított szenttéavatási eljáráshoz előírta a gyógyulási csodák megbízható tanúk esküvel megerősített vallomásaiban történő rögzítését. Püspökökből, apátokból és más egyházi férfiakból álló bizottság létesítését rendelte el a csodák kivizsgálására. Nevüket is ismerjük mind a mai napig. A bizottság tagjai voltak többek között *Sigfried mainzi és Konrád hildesheimi püspökök, Raimund, a ciszterciek híres eberbachi kolostorának apátja* írno-kával *Wilhelm szerzetessel*. Meggyilkolá-

gendőképpen nem fejt ki. El lehet képzelni hogy hívek, akik nem rendelkeznek mélyebb teológiai ismerettel, félreértik a rendelkezést. Ezért a papoknak és mindazoknak, akik a rendelet igazi értelmét felismerték az a feladatuk, hogy a hívek félreértését eloszlassák és sajátos egyházi szolgálatuk teljesítésére buzdítsák.

Cikksorozatunkat a következő alkalommal a pápai rendelkezés általános méltatásával fejezzük be.

sáig *Marburgi Konrád mester, Szt. Erzsébet gyóntatója* a szenttéavatás szorgalmazója, mai szakszóval *postulátora* volt.

Fennmaradt mintegy 130 részletes csodaleírás. A híres magyar jezsuita történész, *Pray György* Nagyszombatban 1770-ben kiadott Szt. Erzsébet legendája (*Theodoricus de Apolda* 12. sz. végén készült el eredetijével) függelékeként közül 49 gyógyulást.

Egy, századunk elején készült kritikai kiadás tartalmazza az említett 130 csodaleírást, amellyel emlékezve Szt. Erzsébet novemberi ünnepére, foglalkozni szeretnénk. Jegyzőkönyvbe mondott eseteiről lévén szó, a kihallgatott tanúk neve és lakóhelye valamint az illetékes egyházmegye megjelölése minden csodaleírásban szerepel. Szinte hihetetlen, hogy Utrechtől Würzburgig és Trierig hány helyről zárandokoltak Marburgba, hogy „*boldog Erzsébet úrnő*” sírjánál legyenek szerény adományait és gyógyulást keressenek. A gyógyulás korántsem az adomány nagyságától vagy akárcsak a sírhoz történt valóságos elzárándokolástól függött. Voltak olyanok is, akik ott voltak, de nem ott és akkor, hanem – és itt van egy-két eset különös bája – haragos „reklamációra” csak hazafelé menet gyógyultak meg. Azt minden tanúnak el kellett mondania, hogy mely szavakkal hívta Erzsébetet segítségül, mi volt a baja, mennyi ideig volt beteg, és dátum szerint mikor, hogyan gyógyult meg.

Ezek után azt kérdezheti az olvasó, hol vannak itt a középkori evangéliumok és zsoldároskönyvek díszítéséhez hasonló irodalmi „miniatűrök”.

Kezdeném talán a fent említett *Raimundus eberbachi apáttal*, aki vagy 130 kilométeres útra indult el fájó derékkal, talán számárháton, talán kordén zötyögve hamiskás írno-kával, *Willelmusszal*. Az úton olyan rosszul érezte magát, hogy megfogadta, ha visszajut, lemond hivataláról és a kolostort többet el nem hagyja. „Nem úgy lesz az, – ellenkezett az írno – kétlovas kocsiával viszunk majd minden-hova, ahova az Egyház ügyei szólítanak.” Majd hozzátette: „Erzsébet úrnőnek meg kell gyógyítania, mert ha érdemei alapján nem teszi, nem jegyezzük föl a csodát.” – Punktum – tehetnének hozzá, és még azt is, hogy az apátúr természetesen meggyógyult, és erről nemcsak ő és írno-kok, de az arnesburgi apát is tanúskodott.

Nem kevésbé érdekes és szemléletes a wiesbadeni történet. Azt sokan tudják, hogy Wiesbaden a múlt század vége óta divatos fürdőváros. Számos római emlék bizonyítja, hogy már a rómaiak előszeretettel fürödtek a természetes meleg gyógyvízben. De jóformán csak a Szt. Erzsébet csodatételei közt fennmaradt történet tanúskodik amelle, hogy a 13. század 4. évtizedében Wiesbaden faluban fürdő, sőt *Hartmudus* nevű fürdőmester (*balneator*) is volt. *Fridricus Flische* a neve annak „az úszásban igen járatos” 26 éves férfinak, aki egy bizonyos szegény embert, „akiről azt mondták (!), hogy Szt. Erzsébet őgrófnő érdemei folytán nyerte vissza a látását, megvetően lefröcskölt”. Ez a következő szavakkal átkozta meg: „Az a szent úrnő, aki ezt a jótettet végbevitte rajtam, bosszuljon meg, hogy csak holtan tudjál kijutni innét.” Az meg sem várta, hogy a megbántott befejezze, beugrott a vízbe és azon nyomban elmerült. Hosszú idő elteltével egy *Marolfus* nevű ember – talán a barátja – kezdte keresni. Majd amikor holtan kihúzták, ő és a vízbefult két nővére „kezdetten igen figyelmesen Szent Erzsébet segítségéért könyörögni”. Azt is megfogadták helyette, hogy elviszik a sírhoz. Holtan

hazavitték, ott a feleségével megújították a fogadalmat, „és visszatért belé a lélek, és föléledt”.

Más helyütt (*Távlatok*, 1997/5. „Szent Erzsébet búcsúja”) e sorok írója részletesen leírta annak a félvak nőnek az esetét, aki a sírnál vak szemére visszanyerte a látását. Amikor falujában ezt elmondta, kinevették. Mégsem csüggedt. A pápai bizottság felszólítására elindult Marburgba, hogy esetéről tanúvallomást tegyen. Útközben zárandokokat hallott énekelni német nyelven *Lajos őgróf és felesége, Szt. Erzsébet szomorú búcsújáról*. Az ének úgy mehatotta, hogy elkezdett könnyezni, s ekkor magvakult szemén is visszanyerte látását. Eszerint 1-2 évvel Erzsébet halála után már népnyelven énekeltek róla? Nem tudjuk „keltezett papíron” bizonyítani. A 15. sz. első felére keltezni csak azt a régi német nyelven írt éneket tudjuk, amelynek tárgya ugyan-csak az őgróf és felesége búcsúja. Ezt századunk harmincas éveiben találták meg a *Celle* közelében fekvő *Wienhausen-i* kolostor padjába rejtett füzetben. 21 versszakából álljon itt néhány:

„*Ínekre tanéttottak,
angyélók az mennyekből,
ebben őgróf Ludewig,
és föléledt. (...)*”

„*Uram, édes uram
kire hagyod jószágod?”
„Legyen a szegényeké,
dúskálnak a gazdagok”*

„*Uram, édes jó uram,
kire hagyod gyermeked?”
„Őt rád hagyom kedvesem,
kié ő, ha nem tied?”*

„*Uram, édes jó uram,
kire hagysz hát engemet?”
„Téged hagylak mennyei
angyalokra, védjenek!” (...)*

„*Szörből készült inget vett,
Arra szürke tunikát,
Rögtön elhatározta,
kolostorban vesz lakást.*

„*Kenyere bíz' kicsiny volt
annál nagyobb imája.
Ezért lett Erzsébeté
angyalok koronája.*

„Szent Erzsébet Búcsúja” *Távlatok* (Budapest) 1997/5, 37. sz. 671–675.1

J. Horváth Tamás
(Waldalgesheim)

ÉLNI AZ ISTEN TENYERÉN...

(Folytatás az 1. oldalról)

Augusztus 6-án kelt, Echt-be küldött levelében, – melyben Róza és a maga számára néhány használati tárgyat kért, – ez a megjegyzés olvasható: „mindedig nagyszerűen tudtam imádkozni”. Az Úrral való bensőséges kapcsolat a halál szájában is mély békét biztosított neki. Hívó keresztényként belső szolidaritást vállalva járta népe útját.

A fiatal filozófus Edith Stein

Augusztus 7-én hajnali fél négykor elindult a foglyokat szállító vonat. A marhaszállító vagonokba préselt foglyokkal teli szerelvény késő délután állt meg a Speyer mellett Schifferstadtnban. A túlélő szemtanúk itt látták utoljára Edithet. Üdvözlését küldte a speyeri Szent Magdolna kolostor nővéreinek, ezzel a kiegészítéssel: „Kelet felé halad”. Két nap múlva a vonat megérkezett Auschwitzba. A foglyokat azonnal a gázkamrákba vezényelték és megölték.

Edith Stein utolsó mondata a schifferstadti állomáson: „Kelet felé halad” több, mint egy földrajzi adat. Amikor az asz-szonyok, akik Jézust a keresztség elkísérték, Nagypéntek döbbenete után, Húsvétvasárnap reggel bánattal telve a sírhoz mentek, hogy bebalzsamozzák őt, Keleten éppen felkelt a nap a húsvéti örömhír elhangzásakor: „Ne féljete! Ti a keresztre feszített názareti Jézust keressétek. Feltámadt, nincs itt!” (Mk 16,6). Az út, melyen Edith Steint az Úr kézenfogva vezette nem az auschwitzi gázkamrában

végződött, hanem a Krisztussal való feltámadásban. Erről tanúskodik az Egyház ünnepélyes szenttéavatásával.

A pápa világító fénné rendeli Edith Stein életét. Belőle fény árad életünkre, hogy mi is hagyjuk magunkat vezetetni az Úr keze által és minduntalan az igazságot keressük, hogy Istent megtalálhassuk. Akkor minket is megáld Krisztus keresztye és Edith példájára beteljesedünk Istenben. *Würzburg, 1998. aug. 24.*

Friedrich Wetter bíboros,
München-Freising-i érsek

ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK A PÁPÁNÁL

II. János Pál pápa szeptember 18-án, pénteken délelőtt a castelgandolfói pápai rezidenciában fogadta a magyar miniszterelnököt, feleségét és három gyermekét. A magyar kormányfő kíséretében ott volt többek közt Martonyi János külügyminiszter, Hámosi József, a Nemzeti Kulturális Örökség minisztériumának vezetője, Semjén Zsolt, az egyházi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár és Bratinka József szentszéki nagykövet. A bemutatkozást követően a Szentatya dolgozószobájában magánkihallgatáson fogadta a magyar miniszterelnököt, akivel angol nyelven folytatott félórás négy szemközt beszélgetést. A megbeszélésről a kihallgatást követően Orbán Viktor adott a sajtónak tájékoztatást.

ISTEN KEZÉBEN

*A júniusi napok záporában,
Mely aranyat nyilaz álmatagon,
Lyukas nadrágban és kehes kabátban
Öreg csavargó alszik a padon.*

*Körülötte az élet dele forr, zúg
És robognak a ringó gépkocsik,
Ő lógó fejjel más világba fordul
És egy boldog májusról álmodik.*

*Elnézem én gyöngéden és irigyen,
Az élete és padja oly kemény,
De ő most végtelen puhán, szelíden,
Bizton pihen az Isten tenyerén.*

Juhász Gyula (1883-1937)

CSERHÁTI FERENC (München):

A müncheni magyar lelkipásztori szolgálat rövid története (2)

A magyarok továbbra is főleg a St. Ursula altemplomban gyűltek össze, bár emellett, amint korábban, úgy később is, sokszor tartottak Münchenben, több templomban is, rendszeresen magyar szentmiséket. 1958. május 25-től, pünkösdvásárnaptól a dr. Ádám György odaadó szorgoskodásával létesített Paulinum diákotthon kápolnájában tartották a müncheni magyar szentmiséket, majd 1966. február 27-től napjainkig ezek helye is állandósult a müncheni Damenstift-templomban. A müncheni papok mindig kijártak többfelé vidékre misézni a szórványban élő magyaroknak.

Időközben az egy fedél alatt működő főlelkészi, lelkészi és karitászi iroda címe is többször megváltozott: 1952. július 1-én a Prinzregentenplatz 14. szám alól a Gabelsbergerstraße 23. szám alá, majd 1964. február 15-én a Trogerstraße 48. szám alatti házba költözött, míg a misszió 1973. március 31-től napjainkig az Oberföhringer Straße 40. szám alatt kapott kulturális, egyesületi és csoportmunkára is alkalmas, akkor még kiépítésre váró otthont.

Az „Instructio de pastoralis migratorum Acura” szellemében 1970-től a müncheni magyar egyházi közösség fokozott önállóságra törekedett, „személyi”, „quasi plébánia” felállítását szorgalmazta. Így az 1947-től fennálló müncheni Patrona Hungariae Római Katolikus Egyházközség neve 1970-től fokozatosan Magyar Katolikus Misszióra változott, majd aztán Joseph Ratzinger bíboros, müncheni érsek 1978. október 24-én kiadott alapítólevelével az egyházi közösséget „missio cum cura animarum” plébánia jellegű, önálló lelkipásztori központtá nyilvánította, és ezzel egy időben hivatalosan felállította a müncheni Magyar Katolikus Missziót. Az alapítólevelét értelmében a misszió megbízatása kiterjed a München-Freising-i Főegyházmegye területén lakó vagy tartózkodó magyar katolikusokra, vezetőjének joghatósága azonos a plébánosokéval, és a nevezett hívekre vonatkozólag egyszerre áll fenn a helyi plébánosoké mellett. A misszióhoz tartozó hívek szabadon vehetik igénybe mind a magyar miszsió papjainak, mind a helyi (német) plébánosoknak lelkipásztori szolgálatait. A misszió nem alapítvány, javai, javadalmi nincsenek. Személyi és tárgyi kiadásainak fedezése érdekében az egyházi adókból származó egyházmegyei alapítókéből arányosan részesül mindenkor költségvetésének megfelelően. A német állami jog szerint a misszió nem jogi személy. Az általános egyházi és egyházmegyei előírások alapján működik.

Az egyházi közösség jogi keretének és anyagi feltételeinek biztosításával együtt járt közösségi életének fokozatos kibontakozása.

1984 szeptemberében dr. Eperjes Ernő plébános, érseki tanácsos, a müncheni Magyar Katolikus Misszió vezetője nyugdíjba vonult. Több mint 30 éves müncheni szolgálatában kiemelkedő helyet foglalt el a menekültek, a rászoruló, az elesettek, a szegények támogatása, segítése, főleg Münchenben és odahaza.

Utódjául a München-Freising-i Főegyházmegye illetékes hivatala

dr. Cserháti Ferenc szatmári egyházmegyes papot, a müncheni St. Margaret Plébánia káplánját nevezte ki a müncheni Magyar Katolikus Misszió vezetőjének plébánosi címmel. Hivatalát 1984. szeptember 30-án a Damenstift-templomban ünnepélyes keretek között vette át. Programadó beszédében az evangelizáció, diakónia és kommunió erősítését tűzte ki célul. Ennek érdekében átszervezte a misszió életét, új munkatársakat, modern irodai gépeket szerzett. A már meglévő csoportok mellett több újat létesített és rendszerezte működésüket. Szorgalmazta a közösségi, vallásos és liturgikus élet megújulását a II. Vatikáni Zsinat szellemében. Kiépítette az ökumenikus kapcsolatokat és rendszeresítette az ökumenikus istentiszteleteket, párbeszédet kezdett a más vallásúakkal és másként gondolkodókkal, jó kapcsolatokra törekedett a befogadó ország, majd magyar hazánk egyházi és világi képviselőivel, s a Münchenben élő többi nemzet vezetőivel. A kimondottan vallási jellegű rendezvények: zárandoklatok, lelkinapok, imakörök, Rózsafüzér Társulat, biblia-körök mellett, a közösség építését hivatottak szolgálni missziókon a népünnepélyekhez hasonló egyházközségi majálisok, a nyári szalonnasütések, szilveszteri és farsangi mulatságok.

1984 október 14-től jelenik meg az ÉRTESÍTŐ, a müncheni magyar egyházi közösség heti tájékoztatója, amely most éppen 15. évfolyama 20. (illetve 600.) számánál tart. A müncheni Magyar Katolikus Misszió egyházi jogi fennállásának 10. évfordulóján, 1988 tavaszán az egyházi közösség német és magyarnyelvű jubileumi Értésítőt bocsátott ki és ebben igyekezett felmérni helyzetét. 1988-ban Szent István király halálának 950. évfordulójára emlékeztünk, népmissziót is tartottunk és Rómába zárandokoltunk.

A megélénkült egyházközségi élet következtében a misszió otthona egyre szűkebbnek bizonyult. Ezért 1991-ben a főlelkészi iroda a müncheni főegyházmegyétől új és tágabb helyiségeket kapott a Landwehrstraße 66. szám alatt. Az egyházközséggel továbbra is az Oberföhringer Straßén, egy fedél alatt maradt a vele egybeolvadt Magyar Caritas Szolgálat és a Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom – Pax Romana közösségi és névleges központja. Ennek helyi csoportja színvonalas rendezvényeivel gazdagítja egyházközségi életünket.

1993 őszén befejeződött misszióink otthonának 1992 áprilisában megkezdett átépítése, modernizálása és 1993. október 1-én megtarthattuk első szentmisénket misszióink ekkor létesített alagsori házi kápolnájában, amelynek hivatalos megáldására 1994. március 6-án került sor a főegyházmegyei hatóság engedélye alapján, amely az Eucharistia állandó őrzésére is jogot biztosít „Patrona Hungariae et Bavariae” névre keresztelt házi kápolnánkban.

1995-ben, egyházi közösségünk fennállásának 50. évfordulójára, közadakozásból gyűjtött pénzen, szép magyar-bajor nemzeti színű és címeres egyházközségi, identitásunkra utaló zászlót készítettünk, amelynek egyik oldalára a müncheni Schatzkam-

merban őrzött Gizellakereszt mását, másik oldalára Magyarok Nagybányájának képét hímeztettük. Dr. Miklós-házy Attila SJ, a külföldi római katolikus magyarok püspöke áldotta meg 1995. július 16-án, Udvardy Jenő müncheni magyar főkonzul közreműködésével misszióink udvarának amfiteátrumában. Ennek a jubileumi évnek kiemelkedő eseménye volt egyházi közösségünk szentföldi zárandoklata május 5. és 14. között, továbbá dr. Friedrich Wetter bíboros, müncheni érsek főpapi szentmiséje híveinkkel 1995. október 29-én a Damenstift-templomban és ezt követően látogatása missziókon ünnepi fogadás keretében. A lelki élet elmélyítését szolgálták a nagyböjti szentbeszéd megírt neves szónokok előadásában és a lelkinapok. A jubileumi év alkalmából, 1995 nyarán misszióink életéről 42 perces filmet készített a Duna-TV.

A müncheni magyar lelkipásztori munkát segítették 1950-től a Szabad Európa Rádiónál dolgozó lelkészek: dr. Jánosi József SJ, dr. Vecsey József, dr. Fábián Károly, Füstös Antal, dr. Frank Miklós, illetve a müncheni Paulinum lelkészei: dr. Közi Horváth József, Szabó

János SJ, Tarnay Brunó OSB, és a magyar egyházi közösség vezetői mellett dolgozó lelkipásztorok, közöttük: Fekete Géza OFM, Ambrus Szaniszló, dr. Morel Gyula SJ, Vecsey István OFM, Kölle György, Fejős Ottó, dr. Kozma György SJ, és segítik mai is Merka János és Fehér István.

Lelekipásztori kisegítőként missziókon dolgozott korábban dr. Jóska Katalin 1960-tól 1963-ig és Babik Ibolya, mindketten a Szűz Mária Társasága tagja, majd Palágyi Andrea nővér, a Szociális Testvérek Társaságának tagja 1978-tól 1985-ig, aztán a világiak: Perge Ágnes 1985-től 1986-ig, Pataky Tamás 1987-ben, Nagy Márta 1987-től 1997-ig. Titkárnőként dolgozott missziókon: Csizmadia Mária 1972-től 1987-ig, Kordé Edit 1987-től 1990-ig és Farkas-Bartos Júlia 1990-től 1992-ig. Napjainkban két fizetett lelkipásztori kisegítő és egy titkárnő, valamint sok önkéntes világi hívő – lektor, ministráns, énekes, egyháztanácsos, csoportvezető, közreműködő és résztvevő – segíti lelkipásztori munkánkat, amint erre egy aktuális „Tájékoztató” is utal, az 1998. június 1-i állapotnak megfelelően.

GYERMEKEKNEK

Hogy mi történt veled világrajövedeled első napjaiban, visszaemlékezésből nem tudhatod. Túl kicsi voltál még ahhoz, hogy megértsd és rögzítsd, mi is történik körülöttned. De azt hiszem, mégsem árulok el titkot, ha egy-két eseményt felidézek. Valószínű, hogy szüleid már elmesélték neked, hogy milyen nagy volt az örömök. Legszívesebben az egész világgal tudatták volna érkezésed. A rokonoknak és ismerősöknek biztosan büszkén mutogattak. Közösön fürkésztek vonásaidat, találgatva, hogy melyiket kitől örökölted. Legszívesebben kikaptak volna egymás karjaiból, mindenki cirógatni, puszilgatni akart, egyszerűen leírhatatlan volt az öröm. Te pedig öntudatlanul is érezted, hogy szeretnek, vártak rád és nagyon jó helyen vagy.

Mindenszentek ünnepén a szentlecke írója hasonló érzéseket akar ébreszteni benned, amikor azt írja: „Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk.”

Mit jelent ez?

Nyugodtan elhíheted, hogy Isten akarta születésedet. Igent mondott rád, szeret téged és örült nagyon, amikor a világra jöttél.

Isten olyan, mint egy jó anya, vagy apa. Tudja, hogy mire van szükséged és bármikor hozzá folyamodhatsz. Mint minden ember, te is az ő gyermeke vagy. Az ő akarata nélkül nem születhetél volna meg. Hozzá tartozol, sőt még azt is mondhatjuk, hogy „az övé vagy”. Nála vagy otthon, ha hiszel benne.

Mint ahogy szüleid meghatároznak egy irányt életedben, úgy teszi ezt Isten is. Meg akarja értetni veled, hogy csak akkor állhatod meg helyedet az életben, ha követed útmutatásait. Hogy ez lehetséges, bizonyítják azok, akiket ma ünneplünk. Isten minden szentjére emlékezünk, azokra, akiknek sikerült megvalósítaniuk az ő útmutatásait.

Örülj hát annak, hogy van egy téged szerető mennyi Atyád, akit boldoggá tesz a te jól sikerült életed. **János atya**

FIATALOKNAK

Az évközi 33. vasárnapon olvassuk Szent Lukács evangéliumából:

„Jönnek majd napok, amikor abból, amit most itt láttok, nem hagynak követkövön, mind lerombolják.”

Lassan közeleg az egyházi év utolsó vasárnapja. Egy kissé megszeppenve vesszük észre az idő múlását, s a mai evangélium rész is szomorú, megdöbbentő képeivel felkavarja lelki világunkat, figyelmeztetve fiatal és idősebbet egyaránt: mindaz amit látunk, amit alkotunk, egyszer elpusztul, vége szakad.

Fenyegetni, megfélemlíteni akar-e minket ez a néhány evangéliumi sor? Vagy csupán a rideg-hideg, az örökké időszerű bajt, fenyegető valóságot jövendőli számunkra? Mert mennyi megválaszolatlan kérdés, a bizonytalan jövő, gond lebeg fenyegető Damoklesz kardként az emberiség feje fölött...

Biztos nem ez a mai evangéliumi rész üzenete, hanem egészen más. Reményteli, sokkal krisztusibb: ellenségeink nem ártanak, mert olyan ékesszólást és bölcsességet kaptunk Tőle, amelynek senki és semmi sem tud ellenállni, ártani.

„...Nem vész el egy hajszál sem fejedetéről.”

Az Örömhír minden szavát, mondatát komolyan kell venni. A fenyegető-figyelmeztetőt éppen úgy mint a reménykeltő-vigasztalót. Így leszünk igazán teljes, felnőtt, keresztény realisták. Olyanok, akik a krisztusi tanítás alapján elvetnek minden „ördögöt falra fest” borulást és biztosan legyőzik a „minden rózsaszín, cukros” túlzó derülést.

„Ha kitartatok, megmentitek lelketeket.” Mit is kívánhatnánk jobbat, szebbet magunknak és mindenkinek az egyházi év végefelé? Erőt, megújulni akarást. Istenbe vetett bizalmat az új esztendőben, már az advent, a várakozási idő és az új egyházi év első napján. Isten segítségével...

Pál atya

„A világ csupa ellentét. –
Végső soron nem marad belőlük
semmi,
egyedül csak a szeretet.”

Edith Stein

Madridi levél

ISTEN ÉPÍTÉSZE

Antonio Gaudí, a barcelonai Szent Család fogadalmi templom tervezője nevét Spanyolországban minden átlagos műveltségű ember ismeri, sőt talán külföldön is, bár annak idején az Új Magyar Lexikonnak csak a pótkötetében (1981) kapott helyet. A spanyolok túlnyomó többsége számára azonban meglepetés volt a hír, Carles érsek egy „vasárnapi levelében” közölte, – hogy engedélyezték a világhírű építész boldoggá avatási perének megindítását.

Az ezt szorgalmazó egyesülést 1992-ben alapították öten: egy pap, két építész, egy mérnök és egy szobrász, mégpedig június 10-én, Gaudí halálának évfordulóján. 1926-ban hunyt el három nappal azután; hogy a 74 éves mestert a barcelonai utcán villamos ütötte el. A szegényes öltözetű öreget akkor egy kózkórház nagy kórtermében helyezték el, de amikor kiléte kiderült, máshová akarták átszállítani. Ő azonban kijelentette: „a szegények között akar meghalni”.

Az épülő Szent Család templomba tették tömeges részvétellel. A polgárháború alatt ez is károkat szenvedett, belseje kiegett, az építész dolgozószobája elpusztult. Egy tisztelője azonban elérte, hogy sírját megkíméljék, sőt – a biztonság kedvéért – törmelékkel fedjék be.

A fogadalmi templom építése Gaudí haláláig, több mint negyven éven át foglalkoztatta. Tudatában volt, hogy befejezni nem tudja; ezért nem is vízszintes rétegekben, hanem függőleges sávokban dolgozott. Így aztán legalább láthatta a három tervezett homlokzat közül az egyiket, – Jézus születésének szentelte, és az egyik tornyot. Gaudí tizenkettőt akart (!), minden apostolnak egyet, – s halála után tanítványai még befejeztek háromat. E négy tornyos, csonka épület képe vált világszerte ismertté könnyvek illusztrációin és képeslapokon keresztül.

Akkor megszakadt a munka és sokáig vita tárgyát képezte, törekedjenek-e befejezésére, mivel az építész nem hagyott hátra részletes terveket. De komoly akadályt jelentettek a rendkívüli költségek is; az évente rendezett gyűjtés korántsem fedezte a szükségleteket. Az utóbbi években azután megélnéküli a munka. Intézmények és magánszemélyek mélyebben nyúltak a zsebbe, a folytatók pedig felfedezték a számítógépek által nyújtott nagy lehetőségeket a tervezésben. Hogy mikor készül el majd a tizenkét tornyos óriás és tetszeni fog-e, – hiszen hozzászoktunk a csonkhoz, – más kérdés.

Gaudí különben a katalán modernizmusnak, – az Art nouveau, a Jugendstil és a szecesszió spanyol megfelelőjének, – legkiválóbb képviselője az építészetben. Égretörő méretei, – a tornyok több mint száz méter magasak! – és a homlokzati faragások gazdagsága a gótikára emlékeztet, formanyelve azonban egészen más.

Természeti formák, növények, állatok ihlették, s volt aki ezért „biológiai stílusról.” beszélt. Most azonban eljött az ideje annak, hogy művészetének alapos tanulmányozása után Gaudí egyénisége felé forduljanak, mégpedig mélységes hite, misztikus élménye és esetleges életszent-sége szempontjából. A barcelonai érsek szerint a Szent Család templom építészete Keresztes Szent János költeményével, a Lélek énekével hasonlítható össze.

A boldoggá avatási perek sokáig el szoktak tartani és sokszor nem végződnek oltárra emeléssel. De sokat jelent, hogy Antonio Gaudí, „az Isten építésze” esetében egyáltalán megkezdődhetett.

Rónai Zoltán

A házsongárdi temető

Kolozsvár egyik legbecsesebb zárán-dokhelye a házsongárdi temető. Aki egyszer eljut oda, soha nem felejtí az élménynt.

Színes kalauzként, fontos történelmi dokumentumként adja kezünkbe a Helikon Kiadó Lászlóffy Aladár nemesveretű szövegével, Kántor László több mint száz fotójával a Házsongárdi című kötetet. A szerzők a kezdetektől, a XVI. századtól mutatják be Európa egyik legrégibb – és legszebb fekvésű – temetőjét. Házsongárdban több százezer ember nyugszik, akiket a temető megnyitása óta eltelt négy évszázad alatt eltemettek. A házsongárdi panteonnak a ma már egyre kisebb maradékot nevezhetjük, mely múltunk és művelődésünk lenyomata. Az utóbbi időszakban tucatnyi neves ember sírjának vész nyoma évente, hisz a temetőt meg-szakítás nélkül használják, s új hallottakat lefektetni csakis az újra „megölt” régi halottak helyére lehet. Pár évtizeddel ezelőtt az alaphangulat még a terméskő- és márványfaragványok XIX. századi állapota, stílusa határozta meg, mely azóta feltartóztathatatlanul süllyed el. Csak 1939-ben, az egyik „temetőrendezéskor” 3000 sírt nyilvánítottak felszámolandónak. Az egyik összeírás még számon tartott egy 1586-os követ, de mára már ez is eltűnt.

A középkortól kezdve némely városban (így Kolozsváron is), de a nagyobb községekben is úgynevezett Kalandos Társulatok működtek. Ezek feladata elsősorban tagjainak tisztességes eltemetése volt. A házsongárdi temető hóstáti parcellájában még máig gyakoriak a kalászt markoló címeres sírkövek: egykor ezt Kalandos temetőnek is nevezték.

Több évszázad síremlékeinek stílusát lehet itt nyomon követni, tanulmányozva az erdélyi város temetkezési szokásait, a sírjeleket, szövegeket, címereket, az arányokat, a véséstechnikát, a faragás művészetet: kelyhet és keresztet, kopjafát és haskövet. Ez utóbbiak a koporsó alakú tombák (síremlékek), melyeket neveztek haskőnek is, a Házsongárd jellegzetes sírjelei.

Valaha Kolozsváron Hárompüspök tér is volt. Ma is a három református püspök (Nagy Péter – 1819–1884 –, Szász Domokos – 1838–1899 –, Bartók György – 1845–1907 – és családtagjainak) szálmagas síremléke határozta meg a temetőkapunál azt a terecskét, ahonnan a Házsongárdba vezető utak indulnak.

A temető békés egyenlőségében, a köznép soraiban bukkannak fel a nagyok: Szenczi Molnár Albert, Tótfalusi Kis Miklós, Jósika Miklós és a többiek, kikről hosszan beszél Lászlóffy Aladár. Apáczai Csere János (1625–1659), a magyar művelődés- és nevelésügy úttörője, valamint felesége, Aletta van der Maet emlékbobeliszkjénél a szép Áprily költeményt is idézi, mely ma már az egész Házsongárd szimbóluma:

A tavasz jött a parttalan időben
s megállt a házsongárdi temetőben.
Én tört kövön és porladó keresztén
Aletta van der Maet nevét kerestem.

Dsida Jenő (1907-1938), a két világ-háború közti erdélyi líra finom tollú, fiatalon elhunyt mestere kriptájának homlokzatán azok a sorok állnak, amelyeket hosszú haldoklása alatt tudatosan csiszolt örökkévaló, emlékezetes üzenetté:

Megtettem mindent, amit megtehettem
Kinek tartoztam, mindent megfizettem.
Elengedem mindenki tartozását,
Felejtst el arcom romló földi mását.

Altorjai Mike Sándor (1795–1807) oklevélkutató, levéltárigazgató síremlék-felirata:

A kő a jellemszilárd férfit,
a koszorú az életbölcset tiszteli.

Ő volt az erdélyi kormánysszéki levéltár tudós igazgatója. Szenvedéllyel gyűjtötte össze történelmünk írott emlékeit. Életének eredményeként 200 kötetnyi kéziratot adott át még életében az Erdélyi Múzeumnak.

A Házsongárdban nyugszik az aradi vértanúk egyik gyóntatója, Bardócz Sándor (1817–1892) minorita pap is, akinek a nevezetes szolgálatáról a korabeli dokumentumok szólnak. Hidvégi gróf Mikó Imre (1805–1876) történetíró, művelődés-politikus, miniszter, az Erdélyi Múzeum Egylet, a múzeum, a botanikus kert alapítója; aki saját telkéből ajándékozta a városnak azt a tízholdnyt, melyen ma a régi klinikák sora áll, s pár éve még Mikó utcának hívták Kolozsváron; akit Tompa Mihály, a hozzá írt költeményben Erdély Széchenyijének nevezett, mert élesztette, felszínen tartotta Erdély múltjának megbecsülését a megmaradás érdekében.

Az emlékek napjainkig vezetnek. Következnek akik még kortársaik voltak. Köztük Kós Károly (1882–1977) és családja síremléke, akinek építészeti, írói, kiadói működéséhez fűződik a transzilvánizmus annyit vitatott fogalma is. Ízlését, rajzoló keze vonalvezetését annyi faloromzat és könyvdísz őrzi, a zebegényi katolikus, a monostori református templomoktól a budapesti állatkert néhány épületéig, az Erdélyi Szépműves Céh köteteitől az Utunk című folyóirat első fejlécének betűtípusáig. Szülőföldszere-tete, töretlen szelleme, pátriárkaí korig megőrzött emberi tartása is hatalmas és felejthetetlen példáink közé emelik őt.

S akiket kisebbségi sorsuk öngyilkosságba kergetett: Szabédi László (1907–1959), az 1945 előtti erdélyi iro-dalom egyik legnagyobb ígérete, aki – Illyés Gyula szerint – „a regionalizmust is úgy szóllaltatja meg, ahogy kell: európai színvonalon”. A költői, szépirói tettek mellett a háború utáni években gazdag közéleti szereplés következik, az újság-írástól a múzeumigazgatásig, majd 1947-től az újonnan alakult kolozsvári Bolyai Tudományegyetem professzori posztja. Tizennégy tanév után, mikor az egyetem-ek egyesítésével megkezdődött a magyar tannyelvű főiskolai oktatás fel-számolása, Szabédi professzor tiltakozásul öngyilkos lett.

Másikuk Szilágyi Domokos (1938–1976) költő, aki feleségével, Hervay Gizella (1934-1982) költővel és gyermekükkel, Szilágyi Attilával (1961–1977) pihen egy sírkő alatt a házsongárdi temetőben. Szilágyi Domokos a Bolyai Egyetem diákja volt, utána Bukarestben élt egy évtizedet, majd haláláig Kolozsváron. A poeta doctus fajtájából való volt, s mint műfordító is kitűnő és termékeny. Babitsi módon ismerte a költői mesterséget, vagyis a maga összetéveszthetetlen módján. Jelentős életművet hagyott hátra. Született Nagysomkúton, öngyilkos lett Kolozsváron, 1976 őszén.

Házsongárd nem olyan, mint a világ minden más temetője: szellemi örökség Erdély múltjának sugárzó emlékműve, de jövőjének záloga is. Házsongárd ma összefüggő ritkás szálerdő. A lombok koronája összeér felette.

Domokos János (Budapest)

Párizsi levél

Jelentés két konferenciáról

Gyakran hallani: Erkölcsi megújulásra van szükség! Erről az etikai igényről tárgyaltak belügyminisztériumi szakértők, lelkészek és hivatásukat szerető vallásilag elkötelezettek, a keresztény rendőrök 3. európai szimpóziumán Párizsban ez év május 4-8-ig. Milyen legyen az európai rendőrök etikája, erkölcsi magatartása, és ennek érdekében mit tehet az állam és az Egyház? Az elvárások és követelések egyre nagyobbak, noha pont a társadalom nem adja meg a megújuláshoz szükséges erkölcsi támogatást. Jobb a helyzet azok-ban az országokban, ahol a rendőrök és csendőrök számára jól működő lelki-pásztori szolgálat működik. Részünkről BOZSÓKY párizsi ferences atya megfigyelőként vett részt a szimpóziumon. Jelentését a Magyar Püspöki Konferencia tanulmányozza.

A második nagyszabású Egyházat érintő konferencia, a katolikus vasutasok 13. Európai kongresszusa, Lyonban zajlott le május 20-24-ig. Ezt a kongresszust is a kelet felé nyitás jellemezte. (lásd: Életünk 1998 október-i számában). Mint a fenti említett rendőrök az elkötelezett vasutasok is egy szekularizált világban másokkal együtt tudatosan keresztényként vállallnak felelősséget Európa építésében.

Jelentünket, jövőnket leginkább érintő találkozó a katolikus újságírók szeptem-ber 11-20-ig a párizsi UNESCO székhelyén megtartott 18-ik nemzetközi kongresszusa volt. A 150 országból érkezett ezer résztvevőhöz intézett beszédében Mgr. FOLEY pápai tanácsos a keűtős hivatást – katolikusnak lenni és újság-írónak – Isten áldásának nevezte. Az adott tényekből fakadó ellentmondások, amelyek elsősorban a 3. Világ egyre nagyobb lemaradásából következnek, lehetetlenné teszik, hogy a kongresszusról összetett képet adjak. Ezért inkább egy libanoni újságíróról idézek: „Ha az események megfigyelése, kommentálása és tanúságtétele mögött felszínre tör a hírközlő ama szenvedélye, hogy Isten jelenlétét megismer-tesse, akkor az újságíróból próféta lesz.”

Molnár Ottó

Szentmise Teréz anya emlékére

A vatikáni Szent Péter bazilikában Pio Laghi bíboros, a Nevelésügyi Kongregáció prefektusa mutatott be szentmisét az egy éve, 1997 szeptember 5-én elhunyt Teréz anya emlékére, melyen a hívek ezrei mellett a Szeretet Misszionáriusai Kongregáció több mint 300 tagja is részt vett. Hasonlóan emlékeztek meg szentmisével Kalkuttában, mégpedig abban a házban, ahol Teréz anya egy évvel ezelőtt meghalt és ahol földi maradványai is nyugsznak.

VR

Elhunyt a pápa kezelőorvosa

Francesco Crucitti professzor, a római Szt. Szív Katolikus Egyetem sebészeti klinikájának igazgatója augusztus 26-án 68 éves korában halt meg rákban. Jóllehet nemzetközi hírnő sebész volt, mindenki a pápa orvosaként emlegette. Neve akkor került először a világsajtóba, amikor 1981-ben a merényletet követően sikeres műtétet hajtott végre a pápán. A későbbi években még kétszer operálta a Szentatyát: 1992-ben vastagbél-daganattal, 1996-ban pedig vakbéllel. A pápa a csüüörtöki kihallgatást követően gépkocsin hajatott a Crucitti család otthonába, megáldotta a holttestet és a hozzátartozóknak, feleségének és fiának részvétét fejezte ki. A temetést és gyászszertartást az Egyetem főtemplomában Angelo Sodano bíboros államtitkár végezte.

VR

HÍRADÁS FELSZŐ-PANNÓNIABÓL

Tíz éve lesz, hogy végeszakadt egyetemes elzártágunknak, tíz éve tárhatunk ablakot a második világháború berekesztése óta fölhalmozódott európai értékeknek: a nyugati kultúrvilág számunkra új formációinak, szellemisége friss hajtásainak, bennük az ottani kereszténység törekvéseinek, üzeneteinek. Bár éppen az utóbbiból mintha aránytalanul kevesebb jutott volna el hozzánk, kevesebb épülne be katolikus életünkbe. És ha az annyit emlegetett integrálódás másik oldalát nézzük, mi magyarországiak voltunk-e, vagyunk-e annyi híradással határainkon túli testvéreink számára, amennyi pótolhatná a félévszázados kiesést, amennyi az új generációk elé képet rajzolhatna ezeréves kereszténységünkről, annak történelmi, kultúrföldrajzi legfontosabb összetevőiről? Bizony erre sem bólinthatunk igent.

Ami biztató: hallunk időként nagy harangzúgást, amelyik fölhívja a figyelmet a múltat is idéző jelentős esetében is. De nem lehetne-e ezek utórezgéseire fölrakni pl. az évfordulókhoz szorosabban-lazábban kötődő történelmi és tájrajzi háttérismereteket, így Pannonhalmi környékéről a bajor múlthoz avagy érintkező történelmünkhöz kap-

csolódókat? Különösen, hogy nagy részüket még az itthoni füleknek is új, mert a mostanában tapasztalt tájékozódásokból ered. Tegyük kísérletet!

Itt van mindjárt az apátság dombvonulatán, tőle északra az Ámánd nevű hely, amelyről egyetértően állítják az egyik ideje vele foglalkozó történész-nyelvész kutatók, hogy mint név – ugyan népetimológiás alakká formálódva – visszanyúl a magyar honfoglalás előttre, és arról nevezetes, hogy Arnulf keleti frank király 890 táján itt találkozott azzal a Szvatopluk morva fejedelemmel, akitől a magyarok megvették Felső-Pannóniát.

Vagy emlegessük föl boldog bajor Gizella, Szent István királyunk felesége emlékét őrző helyeinket, így Asszonyfát, a királyné falvát, és az innen Pannonhalmára vivő Lénia ut-at, mert ezen még a hagyomány szerint misére járt a Szent Hegyre. Útba ejtve ezt a helyet is, a Szent Imre Hegy-et, ahol fia, a herceg az őt üdvözlő szerzetesetek közül csókjával mint legkiválóbbat kiválasztotta a később pécsi püspökké lett boldog Mórt. De Gizellának köszönheti a múltjáról szóló legrégibb híradását a határos Nyúl község is, mert az általa támogatott bakonybéli apátság birtoklevelében szerepel először a település neve.

Vidékünkön az avarokat követő bajor fennhatóság alatt terjedőben van a kereszténység, részint a saját telepések révén, részint az alattvaló szlávok térítésével. Ezt mutatja az ugyancsak Pannonhalmával szomszédos ravazdi Villebáld-domb neve, ahol a történeti forrás szerint Nagy Károly idejében a szent püspökről elnevezett templom áll. Melynek búcsúnapiját mind a mai napig megülik a helység lakói. Közvetve utalnak a keresztény múltra az itteni, szláv eredetre valló nevek, a Pándzsa-értől a Perecse nevet viselt faluig.

Későbbi mozzanatként ide kívánczik, hogy az 1698-as, török utáni romos nyúli templom leltárában tételként szerepel a passauai Mária-képnek egy szép másolata, amelyik zarándokok révén kerülhetett ide, és jelezheti a bajor és magyar kereszténység kapcsolatát, ez esetben A Gizella-kultuszban való találkozását. (A vélhetően XIV-XV. sz.-i, Gizella sírjához való zarándoklatoknak különös tartalmat adhatott a fent említett birtokjogi összetartozás tudata.)

Végül emlékeztethetünk arra, hogy a XVII-XVIII sz.-i betelepülők egy rétege bajor földről (Regensburg, Ulm) érkezik, és vallási hovatartozásával hozzá járul több falú egységes arculatának a megteremtéséhez. A fölhozott adalékok nem esetlegesen kerültek bele a válogatásunkba: a közelmúltban Regensburgban járva, az ottani találkozások jelölték ki őket. Hiszen utunkba esett Passau, a királyvárosban pedig többek között megálltunk Arnulf úr temetkező helyénél és megtapasztaltuk azt is, hogy a mi első királyunk és felesége alakja benne van a nagy múltú és gazdag kultúrváros emlékeztetőiben.

Ábrám Imre Pannonhalmi

Bogdánffy Szilárd váradi püspökre emlékeztet

Október első vasárnapján a váradi egyházmegye valamennyi templomában halálának 45. évfordulója alkalmából Bogdánffy Szilárd vértanú püspökre emlékeztek. A boldoggá avatásához szükséges hivatalos eljárást már régen elindította a püspökség. Szeretnék, ha a 2.000 jubileumi évben sor kerülhet a vértanú váradi püspök boldoggá avatására. VR

HOGYAN ÜNNEPELNEK A SZÉKELYFÖLDÖN?

Levél Erdélyből

A levél Dobai Sándor belgiumi fölélkész címére érkezett, tőle kaptuk meg közlésre. A tisztán magánjellegű néhány sor kivételével adjuk közre.

Még tart bennünk a március 15-i ünnepségek szívet dobogtató, lelkesítő hangulata, de már az új ünnepre, Szent István királyunk ünnepére készülünk. Erdély magyarsága mindig nagy lelkesedéssel készült az ilyen nagy ünnepekre, talán azért is, mert állandóan bennünk él egy olyan félelem érzet, hogy nem ez lesz-e az utolsó szabad ünneplésünk?

Olyan szép volt az idei március 15-i ünnepség! Annak ellenére, hogy a csonkunkig fűjt az éles keleti szél, és reggel vad hóvihar tombolt, a futásfalvi lovas férfiak díszbe öltözve elindultak a legközelebbi város, Kézdivásárhely fele, hogy falunkat képviseljék a Gábor Áron szobra körül összesereglett nagytömegben. Őt-hat kocsi is vitt embereket, de mivel vasárnapra esett március 15-e, autóbusz nem ment és szekereken csak fiatalok és férfiak mertek elindulni a zord időben (24 km az út jövetmenet); így sokan lemaradtak és itthon a templomban tartott ünnepségen vettünk részt és néztük a Duna TV-ben a magyarországi ünnepséget.

KADA LAJOS ARANYMISÉJÉRE

„Isten egyenesen ír görbe vonalakon” – tartja a portugál közmondás. Ha van valaki, akinek életében ez a népi bölcsesség konkrét formát öltött, akkor az az aranymisés Kada Lajos, jelenleg az Apostoli Szentszék Nunciusa Spanyolországban.

A „görbe vonalak”-ról gondoskodott az elmúlt félévszázad történelme, a második világháború és az azt követő idők viharai; az „egyesen írás”-ról a történelem Ura, aki a fiatal papnövevényeket biztos kézzel vezérelte az esztergomi szemináriumból a budapesti Központi Papnevelő Intézetbe, majd 1946-ban Rómába, a Collegium Germanicum et Hungaricumba. Jézus Krisztus, aki kiválasztotta, az Örök Városban részesítette papságában 50 esztendővel ezelőtt és azóta is Ő volt, aki lépteit irányította. Neki szolgált a magyar menekültek lelki gondozásában éppúgy, mint a Caritas Internationalis-nál, a világ Karitás szervezeteit összefogó központnál kifejtett tevékenysége által. De Krisztus és a lelkek szolgálata maradt élete célja és tartalma akkor is, amikor, mint a Szentszék diplomatája Karacsiban, Kopenhágában, Bonnban és Argentínában működött, vagy visszakertülve Rómába, az újonnan létesült „Cor Unum” Pápai Tanácsnak lett helyettes titkára. A püspökké szentelés, a Costa Rica-i nunciussá történt kinevezés, majd az újabb kúriai tevékenység a Szentségi Kongregáció Titkáráként, a Bonn-i, végül a Madrid-i Apostoli Nunciatura vezetése mindig ennek a szolgálatnak szellemét árasztotta.

Mintegy ötvenöt éve ismerjük egymást. Az életünk görbe vonalain egyenesen író Isten kézjegyét mindketten hálás örömmel ismertük fel, valahányszor ezek a vonalak érintették egymást, találkoztak, néha hosszabb időre is. Jó volt ráébredni, hogy más-más úton, más-más eszközökkel, más-más helyen ugyanannak zsoldjában állunk a lelkekért, az egyházért, a magyarságért...

Kada Lajos aranymisésén ezt köszönöm meg Annak, Aki oly egyenesen és olvashatóan írta meg az Ő életét és az enyémet is.

München, 1998. szept. 24.

Frank Miklós

Mióta lehetőségünk van megünnepelni ezt a napot, minden évben részt vettem a Kézdivásárhely-i ünnepségen. Nagy élmény ott lenni, látni a fellelkesült, ünneplő tömeget, a népviseletben s újabban huszár öltözetben felvonuló lovasokat, feldíszített szekereket. Azonban legszebb, legemlékezetesebb számomra mégis az első, az 1990 március 15-i ünnepség volt, mert akkor olyan volt ott a tömeg, mintha akkor szabadult volna a börtönből, s végre szabadon lélegezhetett. Soha el nem felejttem azt az öreg bácsit, aki Gábor Áron szobra mellett könyörgött a fotósoknak, hogy fényképezzék le őt Gábor Áronnal. Sírt amikor azt mondta: „Csak, hogy megéltém, hogy még egyszer felvehettem ezt a zsinóros ujjast, (vitézkötéses kabát) – megrágtam a moly, de nem szégyellem, és megőriztem.”

Meghatódva néztünk a nagy címeres zászlóra, amelyen szintén számtalan lyukat rágott az idő, a színe is fakó volt nagyon, de a fotósok tömege feszülten figyelt, hogy akkor fényképezhesse le, amikor kiteríti a szél. Nagyon sokan voltak akkor olyanok, akik életükben először láttak piros-fehér-zöld zászlót lengeni. Még nem voltak kokárdák, szalagok, csak anyagból össze varrt darabok, de a szívekből, szemekből áradt a boldogság, a lelkesedés, az öröm. Reggel még félénk emberek jöttek mentek a téren és zsebükben szorongattuk a könyvek lapjai közt megőrzött szalag darabokat, de amikor az óvodások csoportja lerakta a szobor elé a virágokat, megindult az áradat és gyűlt-gyűlt a virág és a kabátokra felkerültek a féltetten őrzött háromszínű szalagok.

A mostani ünnepségek már pompásabbak, szabadabbak és minden templomban külön ünnepség van...

Futásfalva 1998 július 1.

Finta Etelka

Táborról tömören

Az 1998 május 30. és június 6. közötti Pfűnz-i csapattáborról ír a fiatal krónikás:

Jelentkeztem. Felírtak. Pénzt kértek. Fizettem. Csomagoltam. Otthon hagytam. Találkoztunk. Felszálltunk. Átszálltunk. Gyalogoltunk. Római romot látogattunk. Odaértünk. Zászlót húztunk. Imádkoztunk. Sátrat vertünk. Ettünk. Építkeztünk.

Örséget álltak. Félték. Alig éltek.

Reggel tornáztam. Sütött a nap. Játsoztunk. Portyáztunk. Eltévedtünk. Meglettünk. Úszunk. Csúszunk. Joghurtoztunk. Rendbe jötték.

Bébi napoztunk. Zuhanyoztunk. Vezetők portyáztak.

Táborfüzet raktunk. Számháborúztunk. Elfáradtam. Lefeküdtem. Horkoltak.

Métáztunk. Tomi eltörte. Bevitték, megkötözték. Visszahozták.

Táborfüzetünk. Énekelünk. Danit avatunk. Kint aludtunk.

Csomagoltam. Otthagytam. Elindultunk. Fagyiztunk. Felszálltunk.

Hazaértem. Nem ismertek meg. Kérdeztek. Válaszoltam. Almélkodtam. Persze, viszonztam. Dicsértek. Megengedték, hogy újra. Jövőre. De szép lesz!

Varjú Ilona, alias „Pencsi”

KI HEGYRE MEGY...

Ki hegyre megy, annak kardok közt kell járni s odafönt a csúcson keresztnek kell állni.

Az jut csak oda fel, kit Isten keresztel. De nem babérággal. Tövissel, kereszttel.

Százezer kardél fog szívébe vágni. Mégse engedj, Uram, félúton megállni!

Pusztai Sándor (1911-1983)

Máriacelli levél

a nagy zarándoklatról

Zengett bongott a sok celli harang, amikor a 400 magyar zarándok vonult be 1998. szeptember 19-én, szombat este a bazilikába a Nagy Lajos királyunk által építtetett, 90 m magas torony alatt, a második világháború után immár negyvenegedszer.

Jó volt érezni e zarándokok minden áldozatra kész lelkületét. Vállalták – többek között – a csodálatos esti körmenet után, a nagyon fárasztó, éjszakai hazautazást is. Ez már állandosuló gyakorlat, akárcsak a Bátaszéki „Máriacelli Társulat” celli búcsújárása, amelyről Hermann Egyed írt 1956-ban tanulmányt, és amely – kéziratban – Bálint Sándor hagyatékából került elő. A tanulmány gondolataival mélyültünk el a szombatesti szentmise titkaiban.

Másnap az ünnepi szentmisén jelen volt Peisch Sándor, a bécsi magyar nagykövet is, újabb 1500 magyar zarándokkal együtt.

A búcsújárás ünnepélyességét, szépségét emelte – csodálatos énekével – a szege-di dóm énekkara és az Erdélyből, Szatmárnémetiből érkezett énekkar. Az énekkarak a szentmise után, a templom és a kolostor által körülzárt udvaron hangversenyt adtak.

Nagy öröm volt látni a linzi magyar cserkész csapat apraját és nagyját.

Gyulai Endre, a Szeged-Csanád Egyházmegye püspöke vezette a zarándoklatot. Küldetésünkhöz lelkileg át kell alakulni – mondta a zarándokoknak. Újra engedelmes gyermekké kell válnunk Mária nevelő, oltalmazó kezében. Továbbra is ez a fennmaradásunk alapja.

Nemzetünk jövője szempontjából alapvetően fontos az ima, az engesztelés vállalása, együtt is, személyesen is. Adottságainkkal és lehetőségeinkkel ugyanis elősegíthetjük népünk talpraállását, ha merjük vállalni – Babits Mihályt idézve – a „legfájdalmas mélyünkbe befűrő fűrő” kellemetlenségeit, ha hagyjuk az éles királyi rajunk faragni, „hogy az Ég Királya beállítson majdan égi csarnokába”.

Máriacell, 1998. szept. 26.

Kühár Ede

máriacelli magyar gyóntató

IN MEMORIAM

† Tóth K. János halálára

A római magyar papok legidősebbje volt, a laterani bazilika első magyar kanonokja, július 28-án Rómában elhunyt. Az esztergomi bencés főgimnáziumban tett érettségi után 8 éven át Rómában a Germanicum-Hungaricum növendéke, ugyanitt teológiai és művészettörténeti doktorátust szerzett. 1935-ben Serédi hercegprímás hazahívta. Előbb prímási levéltáros Esztergomban, 1943-tól pedig a külügyminisztérium szentszéki referense. Pesti ostromát a budai Vár barlangkórházának lelkészeként élte át. 1947-ben kényszerűségről hagyta el az országot. Rövid ausztriai tartózkodás után Rómába lett a végleges otthona. XXIII. János pápa léptette a magas méltóságot jelentő lateráni kanonok közé. 1984-ben jelent meg („Római virágszedés”) c. könyve, Róma legfontosabb 70 templomának bemutatása aránylag kevésbé ismerik pedig tudós alapossággal, ugyanakkor élvezetes színes, stílusban írt nélkülözhetetlen kézikönyv. Tóth K. János 90 évet élt. Emigrációjából sohasem látogatott haza. A gyászszertartást július 31-én a Laterán kanonokjai végezték.

UE

† EÖRY ISTVÁN PLÉBÁNOS
1929-1998

Párizs közelében a Montfermeil-i plébániához tartozó Franceville lelkészségén az „Ifjú-Jézus”-ról elnevezett kápolnában, a több, mint három évtizedes munkája egy virágzó plébániát hozott létre pezsgő közösségi élettel, tisztán francia hívőkkel. Mikor pár évvel ezelőtt meglátogatta Miklósházy Attila, a külföldi magyarok püspöke, akivel együtt kezdték hivatásbeli életüket a szemináriumban, elcsodálkozhattunk az eleven hitéleten, közösségi lelkes munkán, ami ott folyt. Egy eleven plébániának a bemutatkozása volt. Püspök atya megjegyezte: Ezeknek a szíve valóban együtt dobog a lelkészével! –

A tragikus vég csak jobban aláhúzza az elhunyt érdemeit. Püspöke, mgr. de Berranger, aki később a temetési szertartást végezte, felajánlotta neki a nyugdíjazást. Eöry atya el is fogadta és készült Ars-ba vonulni, Nagy tisztelője volt az Ars-i plébánosnak, Viennai Szent Jánosnak.

Egy csütörtöki napon, ez év szeptember 10-en autóján indult el Ars felé. Nem tudni mi történhetett, de autójával átfutott a szembejövő sávjára és egy kamion elgázolta. Ott fejezte be földi életét 69 évesen. Temetése Franceville-ben megrendítő esemény volt. Az egész falu ott szorongott a templomban és annak környékén. Püspök, papok sokasága, köztük hárman a magyar lelkészek Párizsból, otthoni rokonok (két testvére és hozzátartozói) és hívei, több magyar hívünk Párizs és környékéről. A délután 5-kor kezdődő szertartás több mint két órát tartott és este 7 óra után még ott voltunk a temetőben. Elhelyeztük szokás szerint a magyar földet koporsója alá, hogy magyar föld legyen a pihentetője annak, aki a franciákon keresztül oly értékes szolgálatot tett magyar hazánknak. Jézusunk, egyedüli főpápunk legyen az ő örök jutalma.

Ruzsik Vilmos C.M.

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA-FRANCIAORSZÁG

Születés: Timothy Daniel Marchant 1998 július 16-án született a London melletti Chertsey-ben. Szülei: Philip Marchant és Igó-Kemenes Katalin. A kisfiút Franciaországban, a Ferney-Voltair-i katolikus templomban keresztelték 1998 szeptember 13-án. Szívből gratulálunk a szülőknek.

SVÁJC/BERN

Halottaink: Fejes János szeptember 12, váratlanul elhunyt 81 éves korában. 17-én temették Zollikofenban. A felesége vezette évekig a berni Landesbibliothek magyar könyvtárát.

Koppány Endre szeptember 9-én Bécsben 76 évesen szintén hirtelen halállal távozott a földről. 23-án temették Muriiban. A mozgalmas életű nemzetközi jogász az 1989-es fordulat után megalapította a Magyar Szentkorona Világszövetségét. A Pázmány Péter katolikus egyetem tiszteletbeli professzorává nevezte ki. Irgalmazzon nekik a végtelen Szeretet!

40 éves a Hágai egyházközség

Kissé megkésve, de annál nagyobb szeretettel gratulálunk a Hagen környéki magyarok közösségének szervezeti fennállásuk 40. évfordulójára. Nagy idő ez az emigrációban, főleg akkor, amikor a beilleszkedés a közösségi életből való kimaradással, kiválással párosul. Sokszor azonban elegendő egy lelkes szervező, aki időt, pénzt és fáradságot nem kímélve küzd a közösség összetartásáért. Hagenben a kezdeti időben – 1956 után – Bányász Károly katolikus lelkipásztor vetette meg a ma is virágzó egyházközség alapját a Szent József gyülekezeti házban, ami mind a mai napig nemcsak a szentmisék megtartásának, hanem a rendszeres megtartott ünnepi megemlékezéseknek, illetve kulturális eseményeknek is otthont ad. II. János Pál pápa 1987-ben tett németországi látogatása óta az egyesületi tánc-csoport felnőtt tagozattal is gazdagodott és így gyakran képviselteti magát a Németországban élő nemzetiségek bemutatására rendezett találkozókön.

M.Gy.

Világvallások képviselői Bukarestben

12. találkozóját tartották a világvallások képviselői Constantinescu elnök javaslatára Bukarestben „Béke az Isten nevében” jeligével. Negyven országból 30 vallás kétszáz képviselője (köztük hét római katolikus bíboros) gyűlt össze a román fővárosban, hogy a II. János Pál pápa által 1986-ban Assisiben megtartott emlékeztető történelmi imatálálkozó szellemét ébren tartsák és továbbvigyék. A megnyitó ünnepséget a bukaresti parlamentben tartották. Magyar részről jelen volt Jakubinyi György gyulafehérvári érsek és Békés Gellért bencés teológus. A találkozóknak ökumenikus jellege ellenére a csángó kérdéssről nem eshetett szó. ■

MINISZTERI LÁTOGATÁS A
PÁRIZSI MAGYAR ISKOLÁBAN

Pokorni Zoltán magyar oktatásügyi miniszter október 3-án meglátogatta a Párizsi Katolikus Misszió magyar iskoláját. Molnár Ottó plébános, franciaországi főlelkész és dr. Palásti Zsuzsa iskolaigazgató köszöntötte a minisztert és kíséretét, bemutatták a tanárokat és ismertették a vendégekkel: hogyan folyik a tanítás az iskolában? (S.P)

HÍREK - ESEMÉNYEK

SZENTISVÁN NAP PÁRIZSBAN

Szent Istvánról, állam és egyház alapító királyunkról idén szeptember 27-én vasárnap emlékeztünk meg a Magyar Katolikus Misszióban szentmise keretében.

Miért is ünnepeljük Szent Istvánt szeptemberben? Hát bizony azért, mert augusztusban nagyon sokan szabadságon vannak, és hogy mindenki kivehesse részét a megemlékezésből. Két meghívott vendége volt a misszióknak: Fülöp Gergely, a dél-franciaországi magyarok lelkésze és Simon-Barboux Philippe általános helynök, összekötő a párizsi érsekség és a franciaországi külföldi lelkészek között. Ő valamikor a misszió közvetlen szomszédságában lévő Saint Martin templom plébánosa volt, mindig jó kapcsolatban állt a magyarokkal. Most is megköszönte a kedves fogadtatást, későbbi szentbeszédében pedig István király építő munkáját méltatta. A szentmise két nyelven, franciául és magyarul folyt. Misszióknak egyháztanácsának elnöke, Leh Tibor felolvasta Miklósházy Attila püspök levelét, amelyben Molnár Ottó plébánost franciaországi magyar főlelkésszé nevezi ki. Az új főlelkészt Ruzsik atya a franciaországi magyar katolikusok hosszú éveken át volt főlelkésze köszöntötte és aki a misszió híveitől nagy tapsot kapott. Ottó atya válaszában nem felejtett el köszönetet mondani annak a három magyar fiatalnak, akik ingyen kifestették a kápolna első részét és éppen a Szent Istváni ünnepségre készültek el a munkával. A jelenlévő Magyarország nagykövete, Szombathy Béla francia és magyar nyelven szólt a hallgatósághoz, kiemelve, hogy Orbán Viktornak, Magyarországi új miniszterelnökének egyik első útja Rómába vezetett, majd azt az óhaját fejezte ki, hogy Magyarországnak Európába való belépésével az otthoni és a külföldi magyarok az egyesült Európában egymásra találjanak. Az ünnepség a Himnussal zárult. Mire után, mint mindig, a megjelentek sokáig elbeszélgettek, köztük a nagykövet és feleségével. A büfében többek közt finom rántotszelet várta a vendégeket. Kint esett az eső, esernyők serege színesítette a szürke városi képet, itt benn meleg magyaros volt a hangulat. Párizs 1998 október 10

Palásti Zsuzsa

KÉTNYELVŰ KÉZIKÖNYV
AZ ELCSATOLT TERÜLETEK
HELYSÉGNEVEIRŐL

Az elvesztett első világháború után az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlott, és mint tudjuk, a régi Magyarország területének kétharmada került az ún. „utódállamok”-hoz. Ezek az elcsatolt területeken mindenütt új településtörténeti struktúrák keletkeztek, ezzel együtt a földrajzi helynevek – néha többször is – megváltoztak s ez sokszor elég gondot okozott nem csak a nagy közönségnek hanem a kutatók, történészek, geográfusok, néprajztudósok soraiban is. Ezért olyan rendkívüli jelentőségű Wildner Dénes két nyelvű monográfiája: *Ortslexikon der ehemaligen ungarischen Gebiete. 1996, amely a müncheni Magyar Intézet (Ungarisches Institut) kiadásában látott napvilágot. A könyv szerkezete a történelmi Magyarország államigazgatási beosztását követi, azaz a régi magyar megyék településeit betűrendben veszi sorra 1910-től napjainkig. A kötet végén 12 ezer téttel teljes magyar névmutatót talál az olvasó. Mondani is felesleges, milyen égető hiányt tölt be ez a kézikönyv. (Megrendelhető az Ungarisches Institut címen: Reichstr. 3, D-80802 München)* -Sijó-

KARITÁSZ JELENTÉSEK

Szombathelyen, az Egyházmegyei Karitászt szervezésében és a helyi hatóságok támogatásával nyílt meg „Hársfa-műhely” néven egy újabb intézmény. Itt mindkét nembeli foglalkozás-nélküliek illetve szenvedélybetegségből gyógyultak, szakavatott vezetés mellett fából és más anyagokból játékok és használati tárgyak készítését sajátítják el. A foglalkoztatás elősegíti a teljes gyógyulást és a társadalomba való gördülékeny beilleszkedést.

A Német Karitászt külföldi osztályának középeurópai referense, *Bernhard Hallermann*, szeptember 10-e és 15-e között Magyarországra látogatott. Előbb Balatonfenyvesen találkozott az egyházmegyei Karitászt-igazgatókkal, akikkel a Szendvedélybetegségítő Szolgálat további kiépítéséről és a RÉV – Ambulanciák vezetőinek tervbevetett németországi tanulmányútjáról folytatott megbeszélést. Ezután útja – a miskolci görögkatolikus Apostoli Exarchátus Karitászt igazgatójának, *dr. Kaulics Lászlónak* meghívására – Ózdra elkísérte a Magyar Karitászt főtitkára, *Adányi László*.

A Debrecen-nyíregyházi Egyházmegyei Karitászt szeptember 12-én tartott *Karitászt napot* Nyíregyházán, az egyházmegyei Lelkipásztori Intézetben. Ezen részt vettek a plébániai Karitászcsoportok munkatársain kívül a Karitással együttműködő szervezetek, a Máltai Szeretetszolgálat, a Kamillianus Családok, a Kolping család, a Forrás Lelkiségitők Egyesületének képviselői. A megnyitó szentmise után, melyet *dr. Váradi József* püspöki helynök vezetett, ő maga előadás keretében fejtegette a Karitászt-lekiségt legfontosabb szempontjait. Jelen volt a Magyar Karitászt országos igazgatója, *dr. Frank Miklós* is, aki „Karitászt a jövő egyházában” címmel megkísérelte felvázolni a feladatokat, amelyekkel a Karitászt-nak a harmadik évezred kezdetén számolnia kell. A Karitászt nap műsorát a Putnoki Rehabilitációs Intézet *népi táncscsoportja* és délután *Silye Jenő* és barátai koncertje tette színessé. *Gégény Bélát*, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyei Karitászt igazgatóját és a Karitászt-nap szervezőjét a résztvevők nagy lelkesedéssel ünnepelték, így is kifejezve elismerésüket fáradhatatlan és önzetlen munkájáért.

A SZERETET MISZIONÁRUSAI
A SZÁMOK TÜKRÉBEN

Teréz anya halála óta a kongregáció továbbra is jelentős mértékben növekedett, a hivatások száma 10 százalékkal. Ma a tevékeny és szemlélődő ág nővéreinek összlétszáma meghaladja a négyezret és a kongregációnak 370 papja van. A nővérek 123 országban, 606 házban fejtik ki karitatív tevékenységüket. Úgyszólván minden világrészben jelen vannak, beleértve a volt szovjet tagállamokat is.

Magyarországon 1989 nyara óta működnek. Központjuk Budapesten van a Tömő utcában. Itt a nővérek fő tevékenysége a népkonyhai ebédeltetés, amit télen, napi átlagban 350-400-an, nyáron 250-300-an vesznek igénybe. Szeretettotthonuk 20 hajléktalan férfi és nő befogadására alkalmas.

A Teréz anya boldoggá avatásának megindításához szükséges dokumentumok összegyűjtése is megkezdődött.

VR/MK

„...A TETŐ BÁRMELYIK PILLANATBAN BESZAKADHAT...”
KEDVES TESTVÉREK! SEGÍTSETEK!!!
 Híveim áldozatvállalása nem elég Szent István gótikus (1481) templomunk és szent Ilona templom megmentésére. A renoválást elkezdtük, de pénz hiányában nem tudjuk folytatni.
 H-Nagyvázsony, Kinizsi u. 78 Pf. 14.
Telefon: 0036-88-273047
 A gyűjtésre felállított befizető hely külföldön:
 Schweizerische Bankverein 4002 Basel
 Zugunsten von
58-169, 716.0 395
KATHOLISCHE Kirche Ungarn
H-8291 Nagyvácszony
c/o Frau Mária Bak
CH-2504 Biel 04
Postchekszám 40-5-0
 Deák Ákos plébános

41 éves, magányos férfi hölgy levelét várja. Válasz 100%. Jelige: Tisza/Neckar.

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Röviden bemutatkozom. Feik Henrik 54-éves, 170 cm magas, özvegy, festő-tapétázó szakmester vagyok. 11 éves fiammal együtt rendezett anyagi körülmények között élek. Sokat járok Magyarországra, ezért magyar kapcsolatot keresek. Válaszlevelet címemre kérek: D-71732 Tamm, Heilbronner Str. 50, telefon: (7141) 601732

Őszinte elismeréssel köszöntjük a Hagen-i magyar közösséget, vezetőjüket **Műnchné Akontz Ildikót** és lelkészüket **Bagossy István** atyátmunkatársaikkal együtt, évtizedes áldozatos munkásságukért. (szerk.)

Budai kertés villában újonnan kialakított két-szobás ill. másfél-szobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Telefon: 00-36 1 202 30 25.

Münchenben szeretném a tarokk- és doppelkopf-kört megerősíteni! Telefon: 089/5808368.

GÖDÖLLŐ mellett, Szada legszebb részén, 25 km-re a Budapesttől, panorámás, közművesített, 3500 nm-es telek 40 nm-es téliésített, komfortos faházzal eladó. Irányár: 48.000 DM.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Kreitmayerstr. 26 – 80335 München
 Telefon: (089) 1 29 63 93.

	DM
Badacsonyi Szürkebarát	7,80
Debrői Hárslevelű	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékóportó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	16,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznye pálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta	1 kg 7,—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstölt szalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ VIDEOKAZETTÁK:

Márton, Krisztus Katonája	DM
Szent Márton püspök élete. dr. Szabó József összeállításában. 30 perc VHS-PAL	25,—
Apor Vilmos élete 30 perces film, megjelent Apor Vilmos boldoggáavatása alkalmából. magyarul, dr. Szabó József összeállításában. VHS-PAL	25,—
Teréz – egy közülünk 35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évfordulójára. VHS-PAL	25,—
Árpádházi Szent Erzsébet élete magyarul vagy németül, 40 perces film, VHS-PAL	25,—
Lourdes 50 perces film VHS-PAL	30,—
Lourdes-i csodák és gyógyulások Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal; 90 perc, VHS-PAL	30,—

KAZETTÁK:	
Lourdes és az evangélium, vigasztalások. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc.	10,—
Lourdes-i üzenet – elmékedések dr. Szabó József összeállítása	10,—

KÖNYV:	
Lourdes-Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel)	25,—
Megrendelhető:	
Ungarische Katholische Delegatur Redaktion Életünk Landwehrstr. 66, D-80336 München	

APRÓHIRDETESEK

Érd.: (H) 0036-20-927 44 24.

ERDÉLYBE utazás **luxus-kisbusszal** kívánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükkre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

Budapest, XI. kerületben, 30 éve épült 100 nm-es családiház -1358 nm-es telekkel eladó. Érdeklődni este 10 óra után, telefon: (H) 1-246 48 97.

Bécsben központi helyen szállást kínál nemdohányzóknak a PAP Penzió. A-1060 Wien, Mariahilferstr. 71/25, Tel.: 0043-1-5 86 50 41.

Német nyugdíjasok számára kínálunk nagyon kedvező magyarországi letelepedési lehetőségeket magyar családoknál. Valamint keresünk németországi partnert, aki a fenti téma szervezésében együttműködne velünk. Cím: H-7614 PÉCS, pf. 48., Telefon/fax: +36 72 323-137 ill. +36 72 212-620 9-15 óra között.

Augsburgban élő két magyar asszony (55 / 56) korban hozzáillő, melegszívű, nem dohányzó, józan életű férfi barátságát keresik Augsburg környékén. Fényképes leveleket várunk a kiadóra **„Megértéssel és szeretettel (55)”** és **„Barátság és jövő (56)”** jelígre.

Münchenben élő, 43 éves, magyar nő megismerkedne kedves, barátságos korrekt úrral 47 éves korig közös jövő céljából. Válaszokat **„Vízöntő”** jelígre a kiadóra kérek.

175/77/56 éves, Stuttgart mellett élő, független, érzelmekben gazdag, húséges, fiatalos, káros szenvedélyektől mentes férfi keresi párját, hasonló adottságú, csinos, nőies, formás hölgy személyében 50 éves korig. Fényképes válaszokat **„Szeretet és boldogság”** jelígre a kiadóra kérek vagy telefonon a (D) 07142/41 741 ill. 0172-7055 450 17 ó. után.

59 éves, özv., magyar hölgy társat keres 68 éves

BUDAPEST XVII. kerületben, kiemelt családiházas övezetben, egészségügyi szakemberek szervezésében épülő **Idősek Gondozóházában** 1-2 személyes apartmanok, korlátozott számban leköthetők! Érdeklődni lehet hétköznap: 18-20 óráig a (H) -257 22 28-as telefonszámon.

Figyelem! Keresem, megvenném, esetleg cserélnék Mindszenty József Hercegrímás 1971 – 1975 között, magnetofonszalagra rögzített tanítását, szentbeszédeit. Hangdokumentációs gyűjteményem részére. J. Molnár, D-80995 München, Ratold Str. 26, telefon: 00 49 89/313 50 39.

Október 1-én megnyitottam fogorvosi praxisomat. DR. PÉTER STRASCIK, D-80769 München, Bauerstr. 37, telefon: 089/271 41 72.

Megjelent!
Szent Márton püspök élete
 dr. Szabó József új videofilmje,
Márton, Krisztus Katonája
 30 perc VHS-PAL
 Ára 25,- DM
 Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

NÉMETORSZÁG

ACHENI-i Egyházmegye: Misézó helyek: Aachen, Mönchengladbach, Krefeld.
 Érd.: Ft. Szigeti István, Vinzenzstr. 5, D-52078 Aachen, Tel.: (0172)248 63 26.

AUGSBURG-i Egyházmegye:

Miséző helyek: Augsburg, Kempten.
 Érd.: Ft. Sörös Antal, Erhard-Str. 2 D-87634 Günzach, Tel. (08178) 79 35.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-hut, Nürnberg, Regensburg, Straubing.
 Érd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Misson, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, Tel.: (0911)507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers, Mülheim. Érd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Misson, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, Tel.: (0201)28 47 40

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye: karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strasbourg, Mulhouse, Colmar. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Schneidermühler Str. 12, D-76193 Karlsruhe, Tel./Fax (0721) 68 72 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, Hildesheim-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen, Erd. Hamburgban: Ft. Rasmstovác Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdammer 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040)24 60 49. Érd. Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin, Tel.: (030) 859 23 95, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmegye: Misézó helyek: Köln, Longerich, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal. Érd.: Ft. Bereczki Béla, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln, Tel.: (0221)23 80 60

korrig. Hazatelepülésről is szó lehet. Válaszokat **„Honvagy”** jelígre a kiadóra.

BUDAPESTEN, az Andrásy úton, az operánál felújított, csendes, másfél-szobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 089/93 78 88.

KISLÖDÖN, Ajka mellett egy 22 éves, 360 nm-es, nagy üzlethelyiség 60 nm-es pincével, a sváb település központjában eladó. Telefon: (H)-88-311 783.

Budapest XI. Ker.-i összkomfortos, bútorozott

Magunk ügyében

Tekintettel az emelkedő árak-ra és munkabérekre, lapunk önköltségét nem fedezi már az előfizetési ár. Meg kell emelnünk évi 25,- DM-ről 30,- DM-ra az előfizetést, 1999 január elsejétől. Az egyes szám ára 3,- DM-ra emelkedik, a dupla szám 5,- DM-ra. Olvasóink szíves megértését kérjük.

BEATRUX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

Szamosi József új könyvei:
EMLEKEZTETŐ I.
 Előadások, tudósítások, alkalmi írások – Multidézés – Három játék rádióra – magyar cserkészlet nyugaton, stb. 155 old.
EMLEKEZTETŐ II
 Megemlékezések. arcképek Erdélyi József és költészete – Emlékeim Györfy Istvánról – Magyar zarándoklatok Máriacellbe stb. 220 old.
 Tisia – München 1997
SZERELMES NAPLÓ – DE HOGYAN TOVÁBB?
 Napló 1946-ból, levelek, képek, rajzok Tisia München 1997
 Egy-egy könyv ára portóval 30,- DM (csekken vagy bankjegyben)
 Megrendelhető a szerző címén: Elektrastr. 7/b. 81925 München

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
 Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
 JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
 KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

● **HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!** ●
 Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Magyar Katolikus Főlelkész-ség
 Landwehrstr. 66 · 80336 München
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
 E-mail: 08953282-0001@-online.de
 (Ungarische Delegatur)
 Felelős kiadó:
 a Magyar Katolikus Főlelkész-ség
 Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
 Felelős szerkesztő Fejős Ottó
 A szerkesztőbizottság tagjai:
 dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
 Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
 Ungarische Katholische Delegatur
 Landwehrstr. 66 · D-80336 München
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
 Chefredakteur: Dr. Cserhádi Ferenc
 Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
 Abonnement: DM 25,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40,—

ELŐFIZETÉS:
 Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
 ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
 Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,
 oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
 1 példány ára: 2,50 DM
 Előfizetési ár egy évre DM 25,— vagy ennek megfelelő valuta.
 Tengerentúlra légipostával DM 40,—
 Lapzárta minden hónap 10-én.
 Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
 Postbank München:
 Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
 Katholische Ungarnseelsorge,
 Sonderkonto „Életünk”.
 Erscheint 11 mal im Jahr.
 Satz: GRAPHOS GmbH
 Planegger Str. 87c, 81241 München
 Tel. (0 89) 55 34 44
 Druck: AMPER DRUCK GmbH
 WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
 Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
 Tel. (0 81 41) 61 01 20
 Fax (0 81 41) 60 01 28

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 bető)	7,—
Jellege portóval	7,—
Külön kívánságokat esetenként árazunk. üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	10,—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	25 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, b e f i z e t v e !	

A HIRDETESEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLU-SÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL !

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnknel: Joseph DANI, # 18-505 Edmonton Tr. NE AIR-DRIE, Alberta T4B 2J2. Canada. A címére küldött csekken feltüntetendő: „Életünk”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40,— DM-ből 8,— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
 A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLEKELTÜNK.

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
 minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
 Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.